

GENT
OPINIÓ
CULTURA
MOIANÈS
POLÍTICA
CRÒNICA

La Tosca

MOIÀ Desembre 2020

núm. 797

Bars i restaurants pateixen els efectes de la pandèmia
El Covid-19 ha canviat la demografia del Moianès?
Mor l'ex-alcalde de l'Estany Pep Síndreu

Clara Prats, en la lluita contra el Covid-19

Escorxador Comarcal del Moianès

Zona Industrial
Avda. del Prat, s/n
08180 MOIÀ

Tel. / Fax 93 820 80 84
Mòbil 608 44 21 87
Partic. 93 830 09 20

CONCURS «LA QUALITAT ÉS EN EL DETALL»

El formatge del Moianès

www.montbru.com

És en una capella oberta al públic
normalment un dia a l'any, que ha
passat fa poc. Quina capella és?

Entre els que identifiquen correctament on es troba aquest element del poble de Moià
farem el sorteig d'un formatge de Montbrú.

Envieu la resposta a latosca@latosca.cat (indicant nom, cognoms i número de telèfon).

La imatge del concurs anterior correspon a Francesc Moragas, el fundador de «la Caixa»; la imatge es troba a la façana
de l'oficina d'aquesta entitat, a la plaça Major. El guanyador ha estat Lluís Clarà i Iglésias.

EDITORIAL

El Moianès, destí de «tornar a casa»

Es clou un any del tot excepcional: en l'editorial de fa dotze mesos ens fèiem ressò del resultat de les eleccions al parlament espanyol, dels talls a la Meridiana i de l'AVE, motiu de controvèrsies, llavors, pel «procés» i els empresonaments que se'n van derivar. No s'havia iniciat el «tsunami», encara. En ple hivern, vam saber d'una ciutat a la Xina, Wuhan, amb gairebé dotze milions d'habitants, i del seu mercat. I ho guaitàvem com un tema remot, gairebé exòtic. Ni tan sols quan l'onada va arribar a la ciutat de Milà no vam prendre consciència que aquest tsunami inundaria tota la terra. Des de llavors estem fent front a llargs mesos d'angoixa, depressió, descrèdit, dol, impotència, incertesa, indignació..., dolors, en definitiva, que les societats benestants crèiem aliens.

El Covid-19 ens ha permès de conèixer, malgrat tot, persones del Moianès que treballen amb ritme trepidant per ajudar la societat a encarar els problemes diaris i trobar-hi solucions. Han estat a la portada de LA TOSCA enguany; com en aquest número, amb l'entrevista a Clara Prats, que és ben il·luminadora, més enllà de temes locals. Mostra com una persona graduada en física teòrica —disciplina propera a la filosofia, però amb l'ús de la matemàtica i el mètode científic— acaba desenvolupant models i indicadors com l'*índex de rebrot*, que ajuden a prendre decisions vitals: d'allò més abstracte i abstrús a la màxima aplicabilitat. L'entrevista fa patent com milers de persones

es desviuen per trobar remeis a aquesta situació. La investigadora explica també que ha canviat de municipis de residència, de llocs de treball, però el Moià on va passar la joventut i va estiuejar s'ha quedat com a referent estable, «el lloc de tornar a casa i on sempre es pot tornar». Amb la pandèmia aquesta percepció s'ha estès, modificant força pautes de vida, tal com informem en aquest número, que explica com moltes famílies estan reconvertint segones residències del Moianès en habitatge habitual i que hi ha demanda per venir a viure a la nostra comarca, percebuda com a lloc proper a Barcelona però molt més segur i amb una vida més distesa. Curiosament, una demanda que el mercat immobiliari no pot cobrir, amb la paradoxa que hi ha un gran nombre de pisos buits, però que no hi ha prou oferta de lloguer.

Si l'índex de rebrot ho permet, les pròximes setmanes reobriran els establiments de restauració, després de setmanes de tancament que han incrementat la foscor i la desolació de l'espai públic. Amb el coronavirus s'han capgirat les pautes i tradicions de tot el cicle de l'any: Setmana Santa, Corpus, fires, festes majors... Tampoc Nadal no se n'escapa. Des de l'Associació Cultural Modilianum posem a la venda el calendari, com cada any, al carrer. És una bona ocasió per a desitjar-nos mútuament, amb prudència i distància física, un millor any 2021, com també fem des d'aquí.

ÍNDEX

Editorial	3
Covid-19	5
Clara Prats, una veu moianesa ... <i>E. Permanyer</i>	5
La pandèmia en la restauració de Mojà. <i>R. Portet, J. Font</i>	9
El Covid-19 ha canviat la demografia del Moianès? <i>J. Font</i>	16
Vida municipal	20
Obres de millora al carrer del Remei de Mojà. <i>J. Riera</i>	20
Cal prioritzar les inversions per a posar fi ... <i>ERC</i>	22
L'habitatge, més que un dret, és un deure. <i>Capgirem Mojà</i>	23
Actes i esdeveniments	26
Joventuts Musicals vol tornar a la normalitat. <i>J. Clarà</i>	26
Les entitats informen	27
Homenatge. <i>Hospital-Residència Vila de Mojà</i>	27
Biblioteca Municipal 1 d'Octubre	28
Museu de Mojà	30
Concurs per al nou logotip. <i>Geganters de Mojà</i>	32
S'ajorna la jornada sobre l'estiueig. <i>A.C. Modilianum</i>	33
Moianès	34
Notes terçolenques. <i>R. Puig</i>	34
Pep Sindreu i Portabella (1953-2020), alcalde ... <i>D. Prat</i>	36
Miscel·lània	38
Salvar el patrimoni cultural. <i>R. Portet</i>	38
Una torre Eiffel a Mojà. <i>E. Permanyer</i>	42
Grégoire Ahongbonon. <i>Moianès Solidari</i>	44
Lletres	45
Versos diversos... <i>B. Fonts</i>	45
Publicacions	46
Breus	47
Una mica d'història	48
Una mica més sobre campanars i campanes. <i>J. Roca</i>	48
Moviment demogràfic	48
Necrològiques	49
Dades meteorològiques	50

Clara Prats

LA TOSCA · Can Carner. Joies, 11-13 · 08180 Mojà · latosca@latosca.cat · www.latosca.cat

Consell de Redacció: Mercè Bigorra, Jaume Clarà, Josep Font, Albert Lozano, Elvira Permanyer, Roser Portet, Josep Riera, Elisa Roca, Josep Ruaix, Elvira Vilardell
Administració: Eduard Gómez

Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació — Impressió: Winihard Gràfics, Mojà
DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 4'5 euros

Edita: ASSOCIACIÓ CULTURAL
MODILIANUM

Amb el suport de

LA TOSCA és membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal

COVID-19

Clara Prats, una veu moianesa en el Covid-19

Elvira Permanyer i Sert

Clara Prats

Des de fa uns quants mesos el nom de Clara Prats i Soler ha aparegut en els mitjans de comunicació (ràdio, televisió, premsa digital, premsa en paper, premsa científica...) arran dels càlculs que sobre el Covid-19 i la pandèmia ha fet juntament amb l'equip de la Universitat Politècnica de Catalunya. Però molta gent no sap qui és la Clara i quins lligams té amb Moià. Per això des de LA TOSCA hem volgut acostar-nos-hi i donar a conèixer la feina que ha fet.

La intenció inicial era trobar-nos un dia dels molts que és a Moià i fer una xerradeta, però la situació de la pandèmia i les restriccions de mobilitat ho han complicat i finalment no ens hem pogut trobar. Li hem fet arribar algunes preguntes, que ens ha respost molt amablement.

El teu lligam amb Moià, quin és?

El lligam amb Moià és de tota la vida. La família de la meva mare són els Soler de la placeta i des que vaig néixer tots els estius els passàvem a Moià, on tinc

un lligam molt fort; actualment hi viu la meva germana i el meu germà hi té mitja vida. Recordo els estius de quan era petita, amb els set cosins amb un rang d'edat semblant, recordo molt les cabanyes que fèiem, les aventures, les obres de teatre que representàvem amb els pares i els tiets, molts records lligats jugant amb fireta, a fer potingues de sorra i pedres amb l'aigua de la font, posant paradetes per vendre polseres i coses que arreblegàvem. De més jovenetes, recordo els estiu amb la colla, una colla molt «xula», vàrem arribar a ser unes vint o vint-i-cinc persones; dels quinze als vint-i-pocs anys vaig passar uns estius fantàstics, amb amics d'aquests que et queden per tota la vida.

Què és el més excepcional o important del teu Moià?

El més important de Moià segurament és que hi he estat sempre. La meva vida ha canviat molt, he viscut molts anys a Barcelona, ara en visc fora, a Corbera de Llobregat. He canviat d'escola, d'institut, la universitat, començar en el món laboral. El dia a dia m'ha anat canviant, però hi ha hagut una cosa que hi ha sigut sempre, que és Moià: són aquestes escapades de cap de setmana en què tornes al lloc de sempre, em trobo amb els amics de tota la vida, amb la família, amb la mateixa placeta, amb el mateix entorn, la mateixa olor...; per a mi és com tornar a casa, allò que sempre ha sigut i on sempre puc tornar.

Sabem que la música també forma part de la teva vida. Què és per a tu aquest art?

La música forma part de la meva vida des de ben petita. A casa s'ha cantat molt, la mare i el pare ens havien cantat molt de petits. El pare és músic. Jo de gran, en tenir fills, quan eren més petits cantava

moltíssim amb ells. He estudiat música i molts instruments, però el cant és la part de la música que més m'ha acompanyat i que necessito com a via d'escapada del dia a dia, de la feina, de la tensió. He cantat en corals i he dirigit corals infantils i d'adults. Ho necessito, és una part de mi insubstituïble.

La teva família, els teus infants, com porten la popularitat de la mare?

La veritat és que aquests mesos han estat molts durs per a tots, a casa nostra i en moltes cases. La sort que he tingut és que dins de la complexitat de tot plegat he pogut treballar molt des de casa. He pogut fer teletreball i, per tant, els «nanos», si més no, m'han tingut a casa, que ja és més que els fills dels sanitaris, per exemple. M'han tingut a casa, però amb el cap a molts llocs alhora, excepte on l'havia de tenir quan estava amb ells. Tots plegats esperem que això s'acabi i que puguem

tornar a fer una vida tranquil·la. Això de sortir a la televisió i que ens reconeguin pel carrer, el gran no ho porta gaire bé, és discret per naturalesa i prefereix que siguem discrets, però això em preocupa menys, perquè per sort quan s'acabi la pandèmia deixaré de sortir en els mitjans de comunicació i serà molt bona notícia. I això s'acabarà, perquè no és una popularitat de gent famosa sinó una popularitat circumstancial de l'esforç d'intentar explicar molt bé els aspectes científics de la pandèmia a la societat, que és una part important de la nostra tasca.

Quins estudis universitaris vas fer i quina és la feina arran d'aquests estudis?

Jo sóc física, física teòrica, però quan vaig acabar la carrera la veritat és que sentia que el motiu per al qual havia entrat a estudiar física, que era comprendre millor la realitat que m'envoltava, en posarme a estudiar la part més teòrica, la física quàntica, la relativitat, això que sona tan interessant, al final m'havia desconnectat del que era la realitat quotidiana. Per sort vaig entrar en contacte amb un grup de biofísics, que són físics que apliquen els coneixements i els mètodes de la física a la biologia, i allà vaig trobar una via de treball molt bonica que em permetia aplicar aquestes eines que havia après durant la carrera a l'estudi de problemes que em semblaven molt més propers. Treballo amb aquest equip, el Grup de Biologia Computacional i Sistemes Complexos de la Universitat Politècnica de Catalunya.

Quines anàlisis i quins càlculs fèieu abans del Covid-19?

Nosaltres ja feia deu anys ben bons que aplicàvem aquestes eines més matemàtiques que havíem après a l'estudi de malalties infeccioses. En física es fan servir molt models per a estudiar sistemes físics; doncs tota aquestes metodologies les estàvem aplicant a malalties infeccioses, en particular jo treballava amb tu-

A casa els avis, a Mojà

berculosis, utilitzàvem aquests models matemàtics, models computacionals, simulacions per ordinador, a fi d'entendre, per exemple, com evolucionen les lesions tuberculoses als pulmons. La tuberculosi genera unes lesions que poden créixer o aparèixer-ne de noves; doncs això s'estudiava utilitzant models computacionals i col·laborant sempre amb grups de recerca experimental per tal de comprendre millor la malaltia. També havíem treballat molt a estudiar aquestes malalties infeccioses des del punt de vista de l'epidemiologia, entendre com es propaga la tuberculosi; hem treballat molt a Ciutat Vella (Barcelona), a Nigèria amb un matemàtic d'aquell país, un treball molt interessant; també hem treballat en altres malalties que ens són d'interès, com la malària, la malaltia de *chagas* o altres malalties en països amb baix desenvolupament humà. Aquesta expertesa que teníem fa que quan apareix aquesta nova epidèmia, amb els primers casos de Covid a la Xina i que al final són dades de l'estil de les que estàvem treballant amb altres malalties, comencem a mirar-les i analitzar-les i mirar com es comporten. Comencem a veure quins dels models que havíem treballat servien per a explicar el que estava passant a la Xina. Quan va saltar a Europa, Itàlia, després Espanya, i varen començar a haver-hi els primers casos a Catalunya, nosaltres vàrem començar a aplicar-ho a l'estudi de la pandèmia del Covid a casa nostra.

Quins contactes internacionals heu tingut? En altres llocs utilitzen els vostres càlculs sobre la pandèmia?

Probablement el que ens va marcar més és que al principi de l'epidèmia, a mitjans de març, arriba una petició a través de gent que coneixíem del supercomputador. La Comissió Europea buscava algun equip de modelitzadors a Espanya o Catalunya que poguessin treballar en prediccions a nivell de països europeus.

Van contactar amb nosaltres i es va fer un conveni i vam començar a emetre uns informes diaris per a una direcció general de la Comissió que està focalitzada en eines TIC sense cap ànim polític i de decisió. Allà va començar tota la història, ens va forçar a fer unes anàlisis diàries de tots els països europeus, començar a desenvolupar indicadors que ens permetessin d'avaluar ràpidament la situació dels països, veure aquestes prediccions, què podíem o no fer, fins on es podia arribar... Des d'aleshores hem fet més de 150 informes; abans els fèiem diàriament i ara en fem tres per setmana. Jo crec que encara ens queden uns quants mesos de continuar-ho fent.

En què consisteixen les vostres anàlisis?

Nosaltres hem treballat sobretot en tres línies. Una és trobar quins índexs (números) ens poden explicar millor la situa-

Uns anys enrere

ció epidemiològica que tenim a Catalunya o en altres regions o països; uns indicadors que fossin senzills i explicatius de quina és la situació. Una situació necessita molts indicadors diferents per a poder ser entesa, buscar uns indicadors per a fer una radiografia de la situació abans d'entrar en els detalls. És aquí on s'ha desenvolupat la Rt, que es posa en el Portal del Covid. És un número que diu si estem de pujada o de baixada, i aquest índex, que es coneix com a «índex de rebrot» o «risc de rebrot», ajuda a caracteritzar molt bé, com a primera imatge, quina és la situació epidemiològica d'una regió o d'un país.

L'altra línia sobre la qual s'ha treballat molt és la de les prediccions, poder donar unes dades, com la predicció meteorològica, per a saber què passarà d'aquí a dos o tres dies o la setmana vinent. Per últim, la tercera línia de treball és analitzar, per exemple, com va afectar el tancament total del mes de març la Rt, si va pujar ràpidament o baixar, i fins a on, com va afectar la mobilitat, com ha anat canviant o afectant franges d'edat diferents —inicialment va afectar gent gran, aquest estiu afectava les franges d'edat intermèdies...—; bàsicament, anàlisi sobre preguntes del que ha passat que ajudin a entendre una mica millor quina ha sigut la dinàmica dels últims mesos, què s'ha fet bé i què no tant, per conèixer o per poder-ho fer millor els pròxims mesos. Resumint, les tres paraules clau serien: desenvolupament d'índexs epidemiològics de la situació, sistema de prediccions de cap on s'anirà i, finalment, anàlisi del que ha passat fins ara que ajudi a treballar millor en el futur.

Creies que podien ser útils tan ràpidament davant una situació tan excepcional?

La veritat és que el fet de poder estudiar un problema des de dins és la primera vegada que ens passa. Fins ara la nos-

tra recerca era com mirar els problemes des de fora i de cop ens trobem estudiant un problema del qual formem part. Això ens ha passat a nosaltres i a milers de científics d'arreu del món. A més a més, aquesta sensació que les respostes que podíem donar eren respostes que serien d'aplicació l'endemà, que no disposaven del temps i de la tranquil·litat amb què havíem treballat abans de la pandèmia, uns *tempos* propis de la ciència que són molt més reposats, de reflexió, de fer unes preguntes, buscar les millors estratègies... l'assaig-error fora dels focus mediàtics, i quan es té tot lligat és quan es publiquen els resultats de la recerca. Això, la pandèmia ho ha canviat radicalment, és a dir, necessitàvem generar coneixement, generar índexs, generar prediccions d'un dia per l'altre, i assumint sempre que allò que estàvem fent era provisional i calia anar-ho revisant constantment. Treballar amb aquest ritme trepidant ens ha marcat moltíssim a nosaltres, però també a tothom: els de les vacunes que les estan desenvolupant en un temps rècord; els dels medicaments, tres quarts del mateix; també els hospitals han fet una feina bestial per a aprendre a tractar millor els malalts que hi ingressaven. Tots els àmbits científics i tecnològics que han treballat per resoldre aquesta pandèmia ho estan fent a un ritme brutal. Crec que això ens ha marcat moltíssim.

Com és que els vostres càlculs han sigut lloats per molts epidemiòlegs d'aquí i de fora?

Penso que no és que siguin uns càlculs especials o que siguem un grup de recerca excepcional o que hàgim fet una feina excepcional, sinó que simplement hem trobat que podíem fer allò que sabíem fer i, per tant, en l'àmbit de Catalunya, per exemple, estàvem treballant en allò que sabíem fer i que es necessitava en aquest moment. Si no ho haguéssim fet nosaltres ho hauria fet un altre grup. Potser un dels

punts clau ha sigut buscar eines que fossin simples, índexs fàcils de calcular que no requerissin una infraestructura o uns models molts complexos, perquè precisament fossin aplicables ràpidament: per exemple, índexs que fossin aplicables a qualsevol país del món simultàniament sense entrar en la dinàmica de cada país, de com es mesuren les coses, sinó buscar una cosa senzilla que l'entendem com

a tal però que ens serveixi ràpidament a tots. Crec que aquesta simplicitat, en els moments que estem vivint, ha fet que aquests càlculs fossin fàcilment adaptables a casa nostra i en altres països on hem tingut col·laboracions. No crec que hagi sigut res especial, simplement l'especialitat o l'expertesa que teníem estava en el lloc adequat en el moment adequat i per això ha sigut útil.

La pandèmia en la restauració de Moià

Roser Portet, Josep Font

Conscients que cada negoci de restauració i hostaleria de Moià pateix d'una manera diferent la situació de la pandèmia que ens toca de viure, intentem recollir el testimoni de l'impacte que ha tingut i té el Covid-19, amb les seves inquietuds, preocupacions i perspectives, donant veu a cinc dels seus establiments emblemàtics.

A l'hora de tancar aquestes entrevistes i la redacció de la revista, les decisions de com s'ha de poder procedir canvien cada dia i potser més que mai —acaben de sortir les filtracions a la premsa del que encara ha de sortir aprovat oficialment— i l'actualitat del que s'esdevé es perd en pocs dies.

«Les Voltes», Jaume Castany

Hem tingut moments de tot. Al principi tot va anar tan ràpid que ens va agafar despistats, perquè ja vàiem com anava a la Xina, a Itàlia... Ens deien d'estar tancats quinze dies i van ser tres mesos, això va ser dur.

I hem estat els més «xulos» de tots: quan feia tres setmanes que teníem obert, un noi que treballa amb nosaltres va sortir positiu, tot l'entorn a passar la quarantena durant catorze dies més, en ple estiu.

Vam tornar a mitjan juliol i vam treballar més que mai, ens havia fet por com reaccionarien els clients en saber que hi havia hagut un positiu. Havíem pres totes les precaucions i vam comunicar-ho molt ràpidament.

Els clients m'han donat una injecció d'il·lusió. Amb gairebé vint-i-dos anys des que vam obrir «Les Voltes», hem assolit una clientela molt fidel, que ens tenen confiança; això ho hem après durant aquests mesos, ens costava valorar-ho així. Veure com ens han recolzat, enviant missatges de coratge, fins i tot quan estàvem tancats... I quan hem obert, han vingut molt. Ens han demostrat que més que clients són amics. No servim menjar, servim experiències gastronòmiques i un ambient. El procés de fer la clientela ha estat llarg, però ens sentim orgullosos del que hem assolit.

L'Administració ens tracta com a «tontos», no s'aclareixen: la primera vegada no ho veien clar, però ara ens prenen el pèl, ja haurien d'haver previst les mesures de manera coherent i clara.

La gran sort és que ens ha enganxat en el millor moment de la meua vida: fa anys que hem obert, el local és casa meua, no pago lloguer ni hipoteca, vam

poder fer un ERTO als treballadors, com que servim molt producte fresc no acumulem menjar —en aquest aspecte no hi hem perdut—, els fills ja són grans... Les pèrdues econòmiques hi són, perquè les despeses i deixar d'ingressar també és important, però no d'una manera traumàtica.

Aquesta crisi passarà i nosaltres continuarem treballant. El futur el veig molt bo, el Moianès està molt a prop de Barcelona, en un entorn privilegiat, el clima és fantàstic..., hem de saber valorar-ho i cuidar-ho. El que em fa por és que hi ha molta gent que pateix, tothom voldrà fer vida normal ben aviat, però no sé quant es trigarà.

«El Colom», Artur i Dani Linares

Vam obrir el nostre restaurant l'any 2007, però ja havia funcionat com a granja-bar des de 1984.

Per a fer aquesta feina l'has d'haver viscuda, el que és el tracte amb el públic, els horaris treballant el cap de setmana... D'altra banda, la feina és molt agraïda, perquè la gent ve en estones d'oci, a passar-ho bé.

S'havia de tancar per la pandèmia, no sabem si havien de ser tan restrictius amb els bars i restaurants, perquè no et deixen treballar però t'ho cobren tot: encara paguem lloguer i hipoteca i totes les despeses que tenim al darrere (impostos, factures, gestoria...); sort que el lloguer el paguem al nostre pare i és flexible. Així, ja ens ho vam anar fent nosaltres, sense els treballadors (cuiner, cambrer i rentaplats), personal que tenim en ERTO.

Estem en un lloc privilegiat del poble, al centre i cantoner. L'estiu passat ha sigut molt bo, la gent tenia ganes de sortir. L'any havia començat molt bé, semblava que es començava a superar la crisi, ja feia temps que estava remuntant... i arriba la pandèmia! En poder tornar a obrir, vam haver d'organitzar-ho tot tenint aproxi-

madament la meitat de la capacitat, anar combinant les taules per poder-les donar per torns. Ara comptem que en tot l'any hem obert 180 dies.

Vivim les conseqüències de la contradicció constant de la gestió política. Si s'ha de tornar a tancar, que no siguin tan dràstics, si us plau. La gent ja no sap què ha de fer. Els criteris no han estat clars, se suposa que ara ja han de tenir pensat el que faran i quan. Estaria bé per a preparar i organitzar, és fonamental per als proveïdors, que també ho passen molt malament.

Ja esperàvem aquest tancament d'ara, no vam fer les vacances perquè temíem aquest tancament. El primer confinament ens va tocar un divendres i teníem moltes coses preparades per al cap de setmana, i tancat de cop. No es pot congelar tot, ho aprofites per a la família, els menjars de casa, i les altres coses les has de llençar. Ara tot està buit, ho hauré d'omplir tot, i sort que som un restaurant petit, perquè no ens podem imaginar els grans.

Creiem que ens deixaran obrir per Nadal, perquè es vol que hi hagi moviment, ens deixaran obrir a principis de desembre. Ens movem per paràmetres polítics. I potser pel gener o febrer es tornarà a tancar.

Veiem bé el futur, quan puguem obrir anirà bé, els clients són fidels i continuaran sortint. Esperem que a l'estiu tornarem a la normalitat, si la vacuna és efectiva!

«El Casal», Manel Rojas

Tota la vida que estic al bar, ja l'havia regentat els meus pares des del 1970, aproximadament, jo el porto des del 1996, quan van plegar ells.

Pago lloguer al mossèn, el local és del bisbat de Vic, tinc totes les despeses i a casa paguem tres autònoms: jo, la dona i un dels fills. Tenim un treballador amb un ERTO. Fa massa mesos que estem sense

ingressos i amb moltes despeses. La sort és que el producte que toquem no se'ns ha fet malbé, les begudes no caduquen aviat i el menjar gairebé tot està congelat. Sort n'hi ha que ja no pago la hipoteca de casa.

L'estiu vam treballar bé, no va ser com els altres, sense gairebé festa major i menys alegria. Però aquest mes ens va anar bé per a sobreviure.

Tenim molta clientela espantada, sobretot la gent gran, que no han tornat a venir, tot i que no hi ha hagut cap cas d'infecció al bar. Ho hem anat aguantant amb resignació, si dura més temps el tanca-

ment no sé com ho aguantarem. Cadascú se sap el seu cas.

Veure les notícies et deixa impotent, la incertesa en les decisions, em quedo impotent i resignat. Arribes a la conclusió que els que prenen les decisions no en saben.

No sé com anirà quan tornem a obrir, el futur el veig fotudet, la gent continuarà amb por, no podem omplir el local, amb mascareta tots, ventilar —a l'estiu, bé, però a l'hivern a Moià fa molt fred—... Veig un parell d'anys fumudets.

Aquests dies a Cal Bou deuen vendre alguna pasta menys, perquè tinc clients

Jaume Castany / Artur i Dani Linares (fot. R. Portet)

que passen a comprar-ne i vénen aquí a menjar-se-la amb un cafè amb llet.

Tenim molta sort de l'emplaçament, al mig del poble, cantoner, amb bon espai i terrassa; ja ho deia el Just Renom: «Venguis el que venguis, aquí ho vendràs.» Els clients són de tota la vida, molt fixos i fidels; una de les coses més interessants del bar és la transversalitat en les edats dels clients, vénen des de «nanos» d'institut a avis de vuitanta anys, de tota la vida. El Joan Codina era un fix de totes les tardes i ja té cent anys. S'hi troben bé, en un ambient heterogeni.

Espero obrir aviat, haig de vendre les cerveses, que tinc el magatzem ple!

«Bar Restaurant Montaña», Loli Duran

Fa vint anys que treballo en aquest bar i deu que en duc la gestió. Pago lloguer, els autònoms i totes les despeses. A més, tinc problemes amb la plantilla, perquè la persona que era el meu principal pilar està de baixa, i una altra que estava en un ERTO s'ha buscat una altra feina: ho entenc, perquè segons quina situació personal i tants mesos en ERTO es fa insostenible.

En aquest bar és fonamental tenir do de gents: no solament servim menjar i begudes; escoltem, acompanyem... Els clients són molt fidels, d'ells ens mantenim i els de pas ens donen vida. Amb només els veïns del poble és difícil, són gent jubilada, treballadors, amb valor adquisitiu limitat. Els mateixos clients abans gastaven molt més, ara hi ha més contenció.

Tot ha sigut un abans i un després de la pandèmia, era un any bo, portàvem una bona temporada després de molt temps: hi havia obres a prop i venien els treballadors, els professors de l'institut, ciclistes, caçadors, les famílies que visitaven les Coves del Toll... Després dels tres primers mesos tancats va costar molt tornar a fer clientela. Algunes parelles que venien a

dinar, ara ja no vénen per por, són gent gran.

Al principi em va molestar que ens fessin tancar, vaig veure que s'havia de fer perquè a la gent que ve te'ls estimes com de la família. No conec ningú que s'hagi contagiats aquí.

Cadascú ha de prendre les seves responsabilitats i et fas càrrec de les incomoditats, prenc totes les precaucions i ho preparo tot amb cura, però qui ve també té responsabilitat del que fa.

El tema de la gestió política ha anat mot malament, tot el menjar malmès, perquè ens van tancar d'un dia per l'altre. Ara no sabem quan ens deixaran obrir, espero que tinguin previsió, perquè hem de preparar el local. Això que no parlin amb claredat ens perjudica molt, han abusat de nosaltres, és una lluita molt dura i no és just.

En el futur segur que patirem quarantenes. Ara em costa tenir il·lusió per la feina, primer per la plantilla, segon pel risc de tancament, no saps quina clientela tindrà, ni la caixa que podrà fer. Fins a la primavera ho veig malament; esperem que llavors estigui més controlat i puguem tirar endavant.

«El Petit Celler», Dolors Lozano

Visc aquesta situació amb angoixa, decepció, tristot, inquietud... Perquè, és clar, ja veníem d'aquell confinament tan dur i ara aquest és radical per a nosaltres. És una situació difícil de gestionar i superar: tinc uns costos variables (compres, personal...) i uns altres de fixos, que no te'ls treu ningú, com el lloguer, l'electricitat —encara que es gastin menys—, l'aigua, el telèfon, els impostos...

Ara tot surt del racó que he pogut fer el mes d'agost. L'hivern ja és fluix, a Moià, i el que pots estalviar amb l'activitat d'estiu serveix per a compensar. Però ara, en un mes o dos, tot s'haurà exhaurit. Només hi ha l'alternativa d'endeutar-se...

Manel Rojas / Loli Duran (fot. R. Portet). Dolors Lozano (fot. J. Font)

Som els grans damnificats: ens estigmatitzen, ens fan culpables que les xifres augmentin. Aquí, a les terrassess, havíem pres mesures i distàncies. En els cinc mesos que hem pogut obrir enguany cap de l'equip no ha resultat positiu. No coneixem cap client que s'hagi contagiats aquí. Decreten un tancament radical, però llavors tampoc poden controlar el comportament social de la gent, i a les cases es troben els que volen, fan *botellón*...

És difícil d'admetre, aquesta situació. En aquesta fase pensava qui hi hauria restriccions, però no creia que passés això d'un dia per l'altre. Jo critico aquesta gestió, no són sensibles a la nostra problemàtica. És fàcil decidir, des d'un despatx. Però tu tens tot el producte fresc comprat. Què fas? El regales, el dones, consumeixes tu mateixa el que pots, potser pots congelar alguna cosa. Però cada tancament són noves pèrdues.

Almenys, podrien decidir fer tancar a

les sis de la tarda, si volen, però podríem fer esmorzars i dinars. Podríem tenir algun ingrés, com a mínim. Una persona del meu equip està en ERTA i no ha cobrat res, i és impossible de reclamar, no t'agafen ni el telèfon.

A mi m'encanta l'ofici, però ara mateix, si hagués de muntar un bar, no ho faria. M'ha suposat un desgast d'inquietud, de pregar perquè ens deixessin acabar l'estiu, per si algú es posava malalt. Com ja he dit, sóc crítica. En la primera onada van fer dels sanitaris uns herois, un terme del qual els sanitaris ni en volen sentir parlar. Crec que ara de nosaltres se n'ha fet uns soldats, dels que posen a primera fila perquè les xifres baixin com sigui. Si d'aquí a dos mesos ja no podem tornar a obrir, ¿algú ens acompanyarà, ens ajudaran? Que ens paguin una part del que deixem de guanyar, si ens volen acompanyar! M'ho intento pendre bé, però ara ja no puc: és indignació, el que sento.

SOPA DE LLETRES

Elvira Permanyer

Bestiar del pessebre

Busqueu el nom de tretze animals que són figures del pessebre. Podeu trobar els noms a la pàgina 50.

SORTEIG LA GROSSA DE CAP D'ANY

31 DESEMBRE

Torna La Grossa. Torna l'alegria.

Que ens feia molta falta.

1r PREMI PER BITLLET DE 10c

200.000€

 Loteries de Catalunya
Triu-les. Tots hi guanyem

El Covid-19 ha canviat la demografia del Moianès?

Josep Font

Entre les opinions que es comparteixen per la comarca, s'ha escampat prou la notícia d'un increment notable d'empadronaments enguany en determinats municipis del Moianès. Aquest fet respondria, en part, a la regularització administrativa de persones que han convertit la seva segona residència en primera i al fet que estar empadronat al Moianès permetria també, en cas de confinament, una justificació de la mobilitat per raons laborals des de l'àrea metropolitana cap als pobles de la comarca.

Per tal de contrastar aquestes notícies hem sol·licitat als ajuntaments l'evolució del padró entre març i octubre dels anys 2019 i 2020 i així poder comparar períodes homogenis. Aquesta informació s'ha obtingut amb la col·laboració de les persones que s'enumeren, a qui agraïm la seva ajuda: Carme Antonell, Dolors Díaz,

Montserrat Ferrer, Montserrat Girbau, Caterina Montero, Elena Piella i Rosa Prat.

Com es detalla a continuació, la resposta a la pregunta del títol és que el Covid-19 no ha suposat canvis demogràfics significatius, numèricament. Els increments entre el 2019 i el 2020 han estat moderats, si és que es nota cap diferència.

Els canvis demogràfics responen a dos tipus de creixement: el vegetatiu o natural, que expressa la diferència entre naixements i defuncions anuals, i la diferència entre altes i baixes per canvi de residència. No és l'objectiu d'aquest article, però bé cal ressenyar que els saldos naturals (diferències entre naixements i defuncions) aporten cada any un balanç negatiu i que no hi ha cap canvi d'escala en les defuncions del període març-octubre entre el 2019 i el 2020, com mostra la taula següent.

	2019		2020	
	naixements	defuncions	naixements	defuncions
Castellterçol	6	26	10	27
Granera	0	0	0	1
Sta. M. d'Oló	3	9	3	5
Moià	26	30	23	36
l'Estany	2	5	1	5
Calders	6	5	1	6

La diferència entre altes i baixes per canvi de residència mostra que els municipis del Moianès estan creixent. Ara bé, a Castellterçol, un dels municipis dels quals s'afirma que ha experimentat més empadronaments, ha tingut el ma-

teix nombre d'altes en el 2019 que en el 2020 (de març a octubre). Per tant, el Covid-19 hi ha tingut una influència nul·la. Moià és el municipi que triplica el creixement i passa de 52 a 138 habitants nous, que pot semblar molt espectacular, però

imputar-ho a patrons de vida vinculats al coronavirus sembla arriscat, perquè entre el 2002 i el 2009, per exemple, Moià va tenir increments anuals superiors als 200 habitants, i augments de població d'entre 100 i 150 persones han estat força habituals en les dues darreres dècades. Santa Maria d'Oló presenta un major creixement en aquest període, però res no fa pensar que sigui conseqüència de la pandèmia. A Sant Quirze Safaja hi ha hagut un creixement de 22 habitants, del març del 2019 al setembre del 2020.

Segones residències i pautes de vida

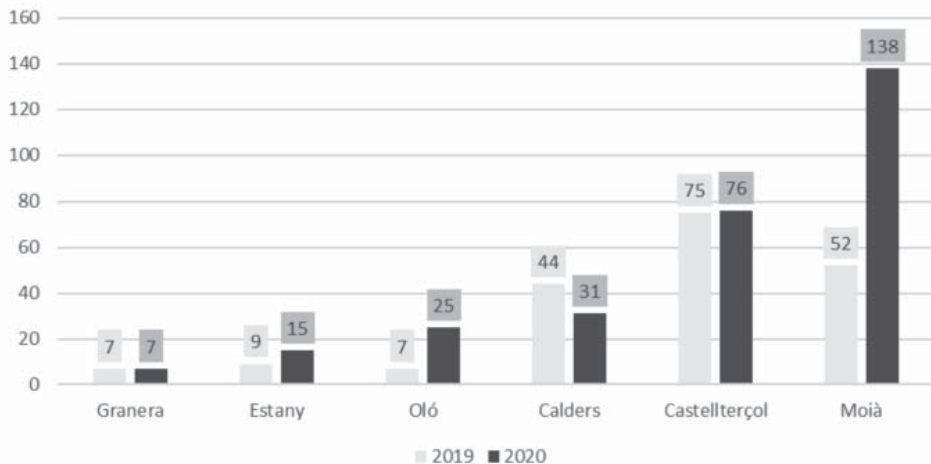
Un altre tema, distint i alhora vinculat amb l'anterior, són les pautes de comportament en les segones residències. La prudència i la impossibilitat de fer sortides a l'estranger, l'estiu passat, va provocar que les destinacions d'interior i de muntanya fessin el ple. Com corrobora i detalla Teresa Soler, del Consorci del Moianès, les residències cases de pagès del Moianès han tingut un índex d'ocupació molt elevat durant l'estiu i, a més, la temporada se'ls ha allargat for-

ça. Tot i ser percepcions qualitatives, Soler comenta que, en reunions d'aquest mes de novembre al Consell Comarcal, els representants municipals d'aquells municipis amb més presència d'habitatge de segona residència, com Castellterçol, constaten que les segones residències es veuen obertes molt més. La segona residència estaria actuant com a habitatge complementari per a aquelles persones que poden fer teletreball. Aquesta percepció també l'han expressada, per telèfon, els funcionaris que gestionen l'empadronament en els ajuntaments. Hi ha força persones que combinen Barcelona i els municipis del Moianès uns dies a la setmana, com també es testimonia en aquest article.

El Covid-19 i el mercat immobiliari

Els canvis més significatius s'han expressat en converses amb empreses de gestió immobiliària. N'hem parlat amb Finca't i amb Grup Serveis Moianès, ambdós de Moià. De fa temps, trobar una casa de pagès al Moianès per llogar s'ha tornat una quimera. El mercat de lloguer és molt buscat, hi ha hagut un increment signifi-

Evolució de la població en alguns municipis del Moianès
(per canvi de residència i entre març i octubre de 2019 i 2020)

tiu tant de vendes com de lloguer, coincideixen a dir ambdues agències.

Jonathan Cortès, de Grup Serveis Moianès, destaca que aquest any al Moianès, i sobretot a la seva capital, hi ha hagut un increment d'habitatge de segona mà que s'ha convertit en residència principal. El perfil és el de persones de Barcelona i Sabadell, d'entre 30 i 50 anys i amb professions liberals, amb prou poder adquisitiu per a adquirir habitatge. Sense

precisió matemàtica, afirma que pot haver-hi un increment de vendes, entre els mateixos períodes del 2019 al 2020, d'un 30% i que la pandèmia hi ha influït directament. Pel que fa al mercat de lloguer, «per cada pis que es posa en lloguer hi ha trenta demandes», però pràcticament no hi ha oferta de pisos de lloguer. I això en una comarca on molta obra nova va quedar en mans dels bancs, però que no està al mercat. En contrast, diu Jonathan

Josep Maria Padrosa i Núria Pont (fot. J. Font)

Cortès, hi ha també un segment de població que, amb ERTOS o amb la pèrdua del lloc de treball, cada vegada té més problemes per a fer front al preu del lloguer i que requerirà d'ajudes socials per a funcions bàsiques de la seva subsistència.

L'equip de quatre persones de Finca't que han expressat la seva percepció també coincideixen que hi ha hagut canvis significatius en el mercat immobiliari. Quan es va acabar el confinament van notar un increment notable de vendes. Es tracta de persones de Barcelona, Sabadell, Terrassa. El perfil és més divers: parelles que fan teletreball o es desplacen a l'àrea metropolitana, persones que s'han separat i amb una sola nòmina se'ls fa més assequible viure al Moianès que a Barcelona, així com gent d'entre 50 i 60 anys amb una perspectiva de retirar-se al Moianès. Coincideixen també que a Moià hi ha molta demanda de pisos de lloguer: «Els pisos que surten de lloguer, ja ni els publiquem a internet; que els puguin llogar gent de Moià, almenys», i expressen el desig que algunes promocions immobiliàries en mans de fons d'inversió puguin sortir al mercat pròximament.

«Hi arriba la fibra òptica?», és una demanda bàsica, i un «pis amb sortida» és un altre argument de venda imprescindible. «No aguanten a la ciutat si no tenen terrassa.» El confinament, doncs, ha tingut conseqüències socials.

De segona a primera residència: un estudi de cas

En Josep Maria Padrosa i la Núria Pont treballen, respectivament, en el sector de la flor i la planta ornamental i en el sector farmacèutic. Fan teletreball des de Moià, en una casa antiga del poble.

—Com va iniciar l'estiu a Moià, la teva família? —preguntem a en Josep Maria.

—El meu besavi era metge i vivia a Barcelona. Ja hi tenia família, a Moià, perquè es deia Serradell i Marfà, i tenia pa-

rents al carrer de Massamsó i a Marfà. El seu fill gran va emmalaltir i a Moià hi venia gent, per salut. El besavi va llogar aquesta casa, el 1922. El fill, finalment, va morir (està enterrat a Moià). El besavi, però, va comprar la casa i des de llavors ha estat una casa d'estiueig i de cap de setmana.

—Com us han canviat, les pautes Moia-Barcelona, Núria?

—Nosaltres veníem estius i caps de setmana. Els caps de setmana ja hi veníem sempre, a Moià. Però, acabat el confinament, quan ens van deixar anar, vam pujar de seguida. Ni teníem internet, quan vam arribar. I des de finals de juny que estem instal·lats aquí, teletreballant. El teletreball hem escollit de fer-lo des de Moià, perquè la tranquil·litat aquí és molt superior.

—Què trobeu de diferent, entre viure la pandèmia a Moià o a Barcelona?

—A l'hora de teletreballar, no hi veig gaires diferències —respon la Núria—. Però quan deixes de treballar, llavors sí que és molt diferent. Aquella agressivitat que té la ciutat, aquí no hi és. Pots sortir a passejar pel camp. El tipus de tensió de la ciutat i i el d'aquí són molt diferents.

—Tenim un jardí, i això també ajuda —afegeix en Josep Maria—. És clar que, quan has d'estar tancat, tot se't fa petit. El pis de Barcelona no és pas petit, però és diferent. Viure aquí té molts beneficis.

—El confinament ens va deixar tocats —insisteix la Núria—. La sensació va ser molt intensa. Aquí no la tenim tant, la sensació de perill i risc de contagiar-nos, i, per tant, de contagiar els altres. Baixem un dia a Barcelona, a veure els pares, però et sents més segur de no portar-los la malaltia, vivint aquí. Pel que fa a la calefacció, la casa no està en unes condicions òptimes i el pis de Barcelona podria ser més còmode, en aquest sentit.

Però la Núria i en Josep Maria continuen, a finals de novembre, instal·lats a Moià, sense data de retorn a Barcelona.

VIDA MUNICIPAL

Obres de millora al carrer del Remei

Josep Riera

Quan s'hagi distribuït aquest número de LA TOSCA, probablement ja hauran començat o estaran a punt de començar les obres de millora dels itineraris de vianants al carrer del Remei de Moià. Aquesta actuació s'emmarca dins els Plans i Estudis de Mobilitat Urbana Sostenible (PMUS), i concretament el Pla Local de Seguretat Viària i Camins Escolars que impulsa l'Ajuntament de Moià en diferents carrers del municipi. En aquest sentit, s'ha optat per donar prioritat al carrer del Remei, atès l'estat de deteriorament del seu ferm, sotmès al pas constant de vehicles, així com l'empitjorament de les seves instal·lacions de subministrament d'aigua potable i de sanejament.

L'àmbit d'actuació del present projecte comença a la part nord de la intersecció entre el carrer del Remei i la carretera de Manresa, i després de travessar la N-141-C continua pel mateix carrer del Remei avall per a acabar a uns 20 metres aproximadament després de la cruïlla amb el carrer de Feliu Comadran (vegeu plànol adjunt).

Actualment aquest tram del carrer del Remei, tot i que en principi està destinat a la circulació de vehicles, molts vianants l'utilitzen per a anar a les instal·lacions esportives, a l'institut o al cementiri, ja que és el trajecte més rectilini des del centre de la vila. En tenir aquesta via les voreres molt estretes, algunes persones opten per caminar pel mig de la calçada i creuen la carretera de Manresa per on actualment no hi ha cap pas de vianants. A més a més, molts conductors venint del cantó de Manresa fan servir aquest carrer per a estalviar-se els semàfors de l'encreuament del Poble Nou quan volen girar en sentit sud. La coincidència de tots aquests factors fa que la morfologia actual d'aquest tram del carrer del Remei provoqui una important reducció de la seguretat viària. Segons l'empresa Paymacotas Engineering, S.A., de Barberà del Vallès, que ha redactat el projecte, les actuacions més destacades són les que esmentem a continuació.

Vials i pavimentació: Reducció de l'amplada de l'únic carril de circulació de

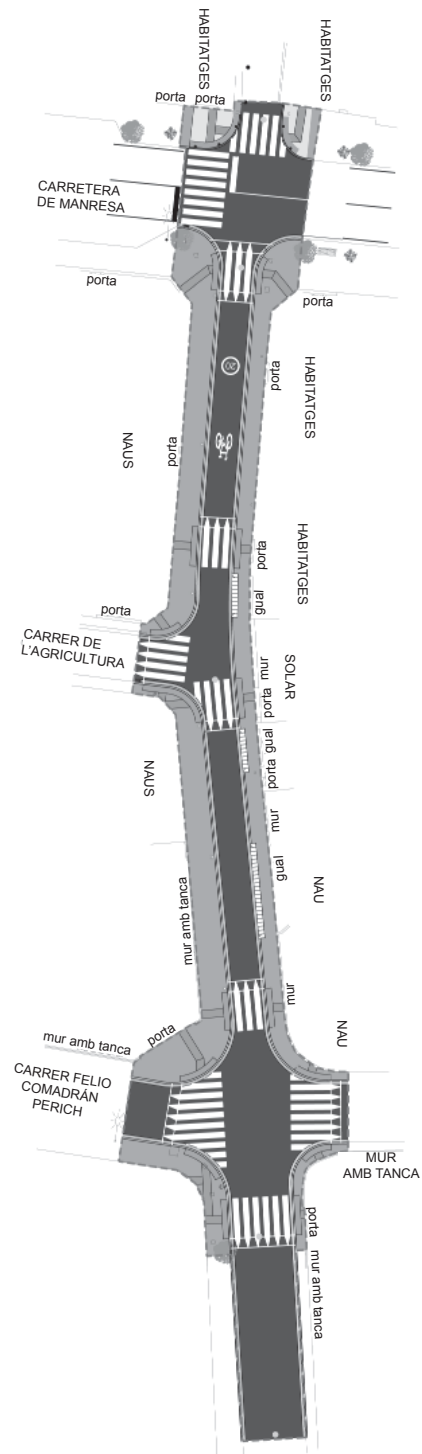
El carrer del Remei abans de les obres de millora d'itineraris per a vianants (fot. J. Riera)

vehicles, que serà de 3,50 metres, mantenint el sentit actual de direcció; ampliació considerable de l'amplada de les voreres, d'1,80 metres pel cantó est i de 2,80 metres pel cantó oest; eliminació de les franges actuals d'aparcament de vehicles en tot aquest tram; limitació de la velocitat dels automòbils a 20 km/h; senyalització d'un pas de vianants a la carretera de Manresa que comunicarà les dues parts del carrer del Remei; els diferents passos de vianants que es marcaran a la calçada seran elevats al mateix nivell de les voreres, cosa que obligarà els conductors a reduir la velocitat per a superar-los.

Xarxa de clavegueram: Substitució del clavegueram existent per a adaptar-lo al que estableix el Pla Director de clavegueram aprovat per ple municipal el desembre del 2018; s'amplia la capacitat del col·lector del carrer del Remei, que passarà de 500-600 mm a 1.000 mm de diàmetre, de formigó, ja que en èpoques de pluja s'ha observat que la canonada actual no té la capacitat suficient per a desaiugar tot el cabal d'avinguda que li arriba; s'instal·len cinc pous de registre de formigó prefabricats de 1.200 mm de diàmetre situats al llarg del traçat que es modifica.

Xarxa d'aigua potable: Se substitueixen totes les canonades de fibrociment, que afecten l'àmbit de l'obra, per canonades de polietilè d'alta densitat, de 10 atmosferes de pressió. En conseqüència, es remodelen totes les connexions de servei segons recomanació de la Societat Municipal d'Aigües de Moià. En totes les bifurcacions s'instal·len vàlvules i arquetes de registre per tal de facilitar el manteniment en cas d'averies.

Enllumenat públic: S'eliminen els quatre punts de llum existents, subjectats a les façanes, i es reemplacen per sis columnes de lluminàries de leds, denominades comercialment Status de Salvi, de gran eficàcia i de forma molt avantguardista, col·locades sobre daus de formigó

Plànol de les obres a realitzar

al límit de la vorera i per sota del seu rasant.

Telecomunicacions: S'ha previst una canalització amb quatre canonades de 63 mm de diàmetre al llarg del carrer del Remei per la vorera oest, per tal de poder preveure en un futur la millora de la xarxa existent i poder dotar el carrer amb la infraestructura bàsica per al desplegament de la xarxa electrònica d'alta velocitat amb fibra òptica i que servirà per a proporcionar un servei de connectivitat disponible al públic en general i facilitar l'opció de canalització a les empreses interessades.

Mobiliari urbà: S'instal·len unes pilones del model que té homologat l'Ajuntament de Moià en les zones on les voreres i el vial estan en el mateix nivell, per a evitar que els vehicles puguin accedir a les zones exclusives de vianants.

Senyalització: Es posen els senyals necessaris, tant verticals com horitzontals, per a adaptar la senyalització a la nova reorganització i utilització del carrer del Remei, seguint les directrius establertes per l'Ajuntament de Moià en l'estudi realitzat de millora dels itineraris de vianants per

a accedir als centres escolars. En aquest sentit, s'incideix que es tracta d'un carrer amb velocitat limitada a 20 quilòmetres per hora i es reforça la senyalització per a fer evident la preferència dels vianants sobre els vehicles. La pintura de les marques en els vials és de dos components amb un alt grau de reflectivitat.

Per a la realització de les obres s'ha previst la divisió d'aquestes en dos lots: un per a realitzar els treballs de reposició de la xarxa d'aigua potable, que executarà directament la Societat Municipal d'Aigües de Moià, amb un pressupost de contracte de 20.855,11 euros, i un segon lot per a la resta d'obres, les quals s'han tret a licitació pública pel procediment ordinari simplificat, amb un pressupost de contracte de 193.059,60 euros, essent l'empresa adjudicatària Obres i Serveis Intersat SL de Terrassa. Aquestes obres són finançades per l'Ajuntament de Moià, amb subvencions de la Diputació de Barcelona i del Pla Únic d'Obres i Serveis de Catalunya (PUOSC). El termini previst per a l'execució de les obres d'aquest projecte és de quatre mesos.

Cal prioritzar les inversions per a posar fi a la bretxa digital

Federació Regional d'ERC de la Catalunya Central

El Grup d'Esquerra Republicana a la Diputació de Barcelona ha registrat un seguit de propostes recollides en un document per posar fi a la bretxa digital a la demarcació. El portaveu del Grup republicà, Dionís Guiteras, ha explicat que el document es registra amb l'objectiu «que sigui estudiat i debatut per a poder aportar solucions a un problema que actualment ha esdevingut una causa més de

desigualtat i desequilibri territorial». Guiteras ha explicat que, arran de diferents estudis, es constata la nul·la o poc eficient connectivitat a internet de molts indrets de la demarcació de Barcelona, ja siguin nuclis disseminats o zones rurals.

Dionís Guiteras assegura que «la manca d'aquesta connectivitat dificulta poder accedir a internet, poder treballar, comprar, comunicar-se i accedir a tràmits

relacionats amb l'administració, i considerem que és obligació de l'administració garantir aquest dret a tota la població, evitar desigualtats i generar un equilibri real a tot el territori».

Per aquest motiu, el Grup d'Esquerra Republicana a la Diputació de Barcelona ha registrat aquest document que analitza la situació des del punt de vista tècnic i proposa les solucions més adients a cada cas per a poder assolir aquesta connectivitat arreu de la demarcació.

La primera proposta d'Esquerra Republicana posa sobre la taula la necessitat de fer un estudi de la cobertura real de telefonia mòbil a la demarcació. Aquest estudi es faria a petició dels ajuntaments amb zones considerades fosques per la seva deficient o inexistent cobertura i aniria destinat a obrir una línia d'ajuts cercant un finançament mixt públic i privat per aconseguir que les operadores garanteixin la cobertura en aquestes zones. El cost aproximat es xifra en 15M€, dels quals la Diputació en podria cobrir una tercera part, és a dir, 5M€.

La segona proposta d'Esquerra Republicana se centra en l'abast de la fibra òptica i per fer-la arribar arreu de la demarcació considera tres possibilitats:

a) Estendre tub de fibra i cablejar des del darrer punt de cablejat actual, tenint en compte que no es podrà anar més enllà dels 300 metres. Aquesta opció té un cost de 5M€ i la Diputació en pot cobrir el 25%.

b) Aprofitant el cablejat aeri de telefonia fixa s'arribaria a donar servei a un 70% dels habitatges disseminats. Encara que amb aquesta opció les possibles incidències augmenten, ja s'està fent en alguns llocs, i del seu cost total de 32M€ la Diputació en podria cobrir 12M€.

c) La tercera opció, mitjançant el radioenllaç, donaria cobertura als realment afectats coneguts com de «la darrera milla», unes 5.000 masies que representen unes 14.000 persones, que podrien tenir cobertura encara que amb una capacitat màxima de 30MG. El cost és diferent si es comparteix antena entre llars que no estiguin situades a més de 20 o 30 km les unes de les altres i tindrien una connexió digna per uns 8.000€. La connexió individual és més barata, però també més deficient. El cost global és de 6M€ i la Diputació podria assumir 2M€.

El Grup d'ERC espera una resposta del govern de la Diputació per poder resoldre la bretxa digital existent a la demarcació, que amb la situació de pandèmia ha posat en relleu aquesta desigualtat en la dificultat o impossibilitat d'accedir a la xarxa. A més, el fenomen creixent de desplaçament poblacional de les grans àrees metropolitanes a l'àmbit rural o interior fa encara més necessari aprofitar aquesta oportunitat de reequilibri del territori a nivell poblacional i cal fer-ho garantint igualtat d'oportunitats i de connectivitat a totes les persones que viuen i treballen a la demarcació.

L'habitatge, més que un dret, és un deure

Capgirem Moià - CUP

Des que va començar la legislatura, a Capgirem vam prioritzar l'habitatge com un dels temes que calia treballar al poble i ja hem fet diverses accions.

Fa uns quants mesos, penjàvem a les portes de l'antiga caserna de la Guàrdia Civil la pancarta «L'habitatge és un dret». Alhora difoníem per les xarxes so-

cials un comunicat, que reproduïm al final d'aquest escrit, en el qual es recullen tot un seguit de propostes.

Per altra banda, recentment vam presentar una moció al ple amb l'objectiu que la nova llei parlamentària de regulació de lloguers pugui tenir incidència també a Moià, ja que actualment només afecta poblacions amb més de 20.000 habitants.

A més, en la negociació dels pressupostos 2020 vam aconseguir incloure-hi tot un seguit de partides adreçades a actualitzar les dades sobre habitatges buits i a les reformes dels pisos de titularitat municipal tancats. Val a dir que hem reiterat el desplegament d'aquests acords, sense gaire èxit, via instància, precs i preguntes.

També fa uns mesos ens reunírem amb la cooperativa Sostre Cívic per estudiar possibles projectes d'habitatge cooperatiu per a la antiga caserna de la Guàrdia Civil. Teòricament pel setembre tocava fer una nova reunió de la Comissió d'Habitatge i una amb Sostre Cívic i la resta de grups municipals.

Hem instat també el govern municipal a coordinar-se amb la Xarxa de Suport Mutu per tal de donar suport al veïnat en

el marc de la Xarxa d'Habitatge del Moianès.

Hem demanat diverses vegades la convocatòria de la Comissió d'Habitatge per a tractar aquestes qüestions.

Vam demanar, en el marc de les ordenances fiscals 2020, de gravar els habitatges buits o bé de bonificar els que es possessin a lloguer a un preu assequible.

Hem demanat informació i dades sobre l'important augment del nombre de persones que es troben en possible situació de vulnerabilitat davant la probabilitat de ser desnonades de casa seva.

Per últim, unes setmanes enrere vam fer un nou comunicat, acompanyat d'una petita infografia, remarcant aquestes qüestions i reiterant les accions i polítiques urgents en matèria d'habitatge.

Mesures que, a aquestes alçades, podem dir que eren urgents abans de finalitzar l'any 2020:

- Modificar les ordenances fiscals amb l'objectiu de dinamitzar el parc d'habitatge privat, diferenciant clarament entre grans tenidors i petits propietaris.
- Aprofitar l'estudi fet des del Consell Comarcal sobre habitatges buits i sego-

Pancarta davant l'antiga caserna de la Guàrdia Civil (fot. Capgirem Moià)

nes residències i fer un petit estudi, a nivell local, per ajustar aquestes dades i determinar noves polítiques enfocades a dinamitzar el parc d'habitatges.

• Convocar de nou, de manera urgent, la Comissió d'Habitatge de Moià, amb els següents objectius:

1. Donar forma al projecte d'habitatge de la caserna de la Guàrdia Civil com a habitatge cooperatiu.

2. Finalitzar les reformes necessàries als pisos de titularitat municipal que estan buits. Regularitzar la situació dels pisos de titularitat municipal amb lloguers socials que no s'ajusten a cap mena de criteri d'adjudicació. Una problemàtica crònica sense resoldre.

3. Convidar la Xarxa d'habitatge del Moianès a participar en la comissió d'habitatge i intercanviar-hi impressions sobre la problemàtica.

4. Desplegar la Llei 24/2015, que permet la cessió obligatòria de cases i pisos buits per a destinar-los a habitatge social i impulsar projectes de masoveria urbana.

* * *

Comunicat «L'habitatge és un dret» (6 de juny del 2020)

Entenem que el *dret a l'habitatge* és un dels drets fonamentals que haurien de regir la nostra societat. *Qualsevol persona o nucli familiar*, independentment de la seva situació socioeconòmica, *ha de poder gaudir amb seguretat d'un habitatge assequible*, amb accés als serveis bàsics i a les infraestructures necessàries. Fins i tot la «Constitución Española», tan defensada per algunes formacions, recull el dret a l'habitatge en el seu article 47, el qual especifica que «... se establecerán las normas pertinentes para hacer efectivo este derecho, regulando la utilización del suelo de acuerdo con el interés general para impedir la especulación».

És clar, però, que ni l'Estat ni el sistema capitalista no defensen amb la mateixa vehemència aquest dret fonamental, com sí que ho fan amb altres principis constitucionals més eteris i simbòlics. L'habitatge, com tantes altres qüestions fonamentals, es troba *en mans d'un sistema de mercat que prioritza la propietat privada enfront de la vida digna*, pensat i dissenyat per a espremer al màxim les capacitats econòmiques de les persones, en benefici del lucre, avantposant els beneficis a curt termini al benestar general, tal com ha quedat patent en les darreres crisis econòmiques.

A Moià, la situació no és pas diferent d'altres indrets, per bé que l'especulació no arriba als extrems de les conurbacions de la zona litoral. Tot i això, una família ha de pagar *entre 400 i 800 euros per l'arrendament d'una llar* —amb un escàs parc de lloguer—. Un preu que, juntament amb altres despeses com l'electricitat o la calefacció, pot suposar *una important queixalada als ingressos familiars, en detriment d'altres necessitats bàsiques*. Això es fa encara més evident en el cas de les famílies i persones instal·lades en la roda de la precarietat i amb altres col·lectius vulnerables com el jovent, els immigrants o les persones amb diversitat funcional.

La crisi del *Covid-19* ha posat en evidència, una vegada més, que l'accés a un habitatge en bones condicions és l'eix central del benestar de les persones, tal com ho demostra el fet que bona part de les trucades ateses des del Consell Comarcal els darrers mesos eren relacionades amb temes laborals i habitacionals. Moià té, en aquest terreny, un *historial complex i farcit d'irregularitats* que han deixat una herència molt complicada de gestionar. A més, el deute que arrosseguem (un deute que no és aliè al tema de l'especulació), junt amb una manca de voluntat política ferma, ha deixat *sota mínims les polítiques socials en qüestió d'habitatge*.

ACTES I ESDEVENIMENTS

Joventuts Musicals vol tornar a la normalitat

Jaume Clarà

El dissabte 24 d'octubre, Joventuts Musicals de Moià va recuperar l'activitat concertística a l'Auditori de Sant Josep. Una temporada que havia quedat interrompuda al mes de març, amb el primer confinament i que només s'havia trencat puntualment per oferir, en el marc de la festa major, el concert de l'AIMS de Solsona a Les Faixes.

El concert es va realitzar amb totes les mesures sanitàries i de protecció exigides: ús de la mascareta, presa de les dades de contacte personals i reducció de l'aforament a una tercera part de l'habitual (només una quarantena de seients repartits, solts o per parelles, per tota la sala i dels quals, malauradament, només se'n van ocupar poc més de la meitat).

Malauradament, perquè el concert, a càrrec del Trio Da Vinci, es mereixia una major afluència de públic. Format per Maria Florea (Esparreguera, 1993) al violí, Marion Platero (Baiona, País Basc francès) al violoncel, i Àlex Ramírez (Barcelona), al piano, van interpretar un programa amb quatre peces d'èpoques ben dife-

rents: el Trio en Do Major, Hob. XV:21 de Joseph Haydn, el Trio en Re Major, op. 70 nº 1 de Ludwig van Beethoven, el Trio en Si menor, op. 76 de Joaquín Turina, i *Las estaciones porteñas*, d'Astor Piazzolla.

La temporada estava prevista que continués el 14 de novembre amb el baríton Ferran Albrich i la pianista Carmen Santamaria (amb obres de Beethoven, Richard Strauss, Debussy, Toldrà, Gerhard i Ravel), el 12 de desembre amb el pianista Álvaro Mur (obres de Franck, Liszt i Ravel), el 30 de gener amb el Duo Picotti-Puig format per Federico Picotti al violí i Marta Puig al piano (obres de Casadó, Poulenc, Frank i Cruz-Guevara) i el 2 de febrer amb el pianista veneçolà Jeremías Javier Obando Tellería (obres de Beethoven, Chopin, Ginastera i Liszt). Malauradament, el tancament de les sales de concert —entre altres activitats culturals— ha impedit la celebració del concert del 14 de novembre. Caldrà esperar a veure l'evolució de la pandèmia per a confirmar si la temporada es pot reprendre amb una certa normalitat.

Actuació a Moià del Trio Da Vinci (fot. Joventuts Musicals)

LES ENTITATS INFORMEN

Homenatge

Hospital-Residència Vila de Moià

Els darrers mesos han marcat un abans i un després en la nostra vida personal, laboral i social degut al coronavirus. Ens hem vist obligats a seguir unes mesures preventives molt estrictes per tal d'evitar que aquest virus es propagui.

Aquestes mesures ens han condicionat en les trobades, les celebracions, l'organització i les activitats, i per aquest motiu hem reinventat activitats, hem adaptat espais a les noves necessitats per poder continuar amb les rutines prèvies, hem adaptat les visites a la normativa i hem buscat la manera d'acomiarar i homenajar els nostres difunts tal com es mereixen i com ens agrada de fer: des de la màxima estima, de tot cor i en companyia.

El dia 6 de novembre, dins la setmana de Tots Sants, vàrem celebrar al nostre jardí un acte d'homenatge a les persones que vivien al nostre centre i que han finat els darrers mesos, i també a en Mateu, membre del Patronat els darrers anys, molt implicat en la nostra residència.

Com que la normativa actual no ens permetia que les famílies poguessin assis-

tir a l'acte, vam convidar familiars, persones residents, membres de la junta i professionals del centre a fer arribar escrits, reflexions, petits objectes, fotografies... en record d'aquelles persones que ens han deixat i dels moments viscuts juntament amb elles i tota la resta de persones que viuen amb nosaltres. Tot aquest recull ha quedat exposat a la nostra capella fins que puguem celebrar un homenatge conjunt amb les famílies de forma presencial.

El mateix dia a dos quarts d'onze vam celebrar també un acte religiós al nostre jardí, al qual van assistir els residents que ho van desitjar i les professionals del centre, així com el president de la junta com a representant de tots els seus membres.

Les persones que ho van voler pogueren llegir unes paraules i els membres de la nostra coral van participar en l'homenatge amb dues cançons molt significatives per a tots nosaltres. Finalment, vàrem plantar un arbret al nostre jardí com a record viu de totes aquestes persones tan estimades. Va ser un bonic acte d'homenatge, molt emotiu.

Acte religiós al jardí de l'Hospital-Residència (fot. HRVM)

Biblioteca Municipal 1 d'Octubre

Durant tot el mes d'octubre la biblioteca va acollir l'exposició **+10#MónAspi** dedicada a la síndrome d'Asperger i l'adolescència; els dibuixos són obra d'Oriol Martín Mármol. Les biblioteques del Bages i el Moianès se sumen cada any als actes que es realitzen al voltant del Dia Mundial de la Salut Mental que se celebra el 10 d'octubre. La tertúlia literària d'aquest mes també va compartir aquesta celebració amb la lectura de la novel·la *L'altra*, de Marta Rojals, lectura guiada per Marian Baqués.

Es van iniciar les converses en francès dinamitzades per les voluntàries internacionals de la Comunitat Els Avets. També s'ofereix conversa en alemany.

El dimarts dia 13, dins l'espai TdeTallers, es va fer una manualitat que permetia organitzar les activitats extraescolars de la setmana.

El divendres 23 va ser el dia dedicat als més petits, una sessió de contes per a infants d'1 a 4 anys: «Piu piu... llibres al niu», amb Judith de Petita Companyia. Va ser una sessió especialment dissenya-

da per a infants amb les seves famílies, dedicada a conèixer, cantar i contar bons llibres que interessin als infants.

La xerrada organitzada pel Cercle Artístic del Moianès es va fer en format virtual des de casa del pintor moianès Eudald Font, que va parlar de l'art del segle XX i en concret del fauisme i Henri Matisse.

A partir del 30 d'octubre i seguint les mesures per a aturar la transmissió del virus Covid-19, l'accés a la biblioteca va quedar restringit. Es continuà, però, oferint el servei de préstec i retorn de documents i mantenint l'horari habitual.

Davant aquestes circumstàncies, es va optar per continuar les visites escolars al parc municipal. Durant les visites s'organitzà un petit taller sobre Gianni Rodari, escriptor i pedagog italià del qual es commemoren els cent anys del naixement. Per altra banda, es va oferir als usuaris la possibilitat de recollir lots sorpresa, segons preferències.

Esperem que quan llegiu aquestes línies la biblioteca hagi reprès tots els seus serveis amb normalitat.

Sessió al Parc sobre Gianni Rodari (fot. Biblioteca 1-0)

(☰) **Prensa Comarcal**

Km 0

de la informació

La Tosca LA TEVA CAPÇALERA

ASSOCIACIÓ CULTURAL
MODILIANUM

Ja a la venda
el **Calendari**
Modilianum 2021
amb fotos històriques
de Moia

www.modilianum.org

Museu de Moià

És temps de Museu i Coves

L'evolució del Covid-19 ens ha portat de nou un confinament municipal dels caps de setmana. Aprofitem-ho i descobrim el patrimoni que tenim a casa.

El Parc Prehistòric de les Coves del Toll continua obert. L'espai exterior de 5 hectàrees és un espai al costat de casa, on val la pena d'anar a fer un tomb i observar al teu aire i tantes vegades com vulguis. L'itinerari et portarà davant la cova del Toll, podràs gaudir des de la nova pèrgola de les vistes interiors de la cova de les Toixoneres, passaràs pel punt d'interpretació de l'art prehistòric i el de l'arqueologia, per a arribar a la fantàstica balma on hi ha la surgència i la cova Morta, de lliure accés. De tornada a l'aparcament, t'espera una sorpresa: la reproducció d'un poblat prehistòric a mida real amb un parell de cabanes visitables i dues de museïtzades per a conèixer la vida quotidiana dels nostres avantpassats. També veuràs el mòdul d'interpretació de l'art rupestre donat al Museu l'any 2015 per Ramon Montsec i Judit Gasca, de l'associació Via Boulder, i museïtzat per l'artista Sergi Ricart amb la representació de pintures rupestres de totes les èpoques i estils coneguts.

També pots conèixer o tornar a visitar la cova del Toll (horari d'hivern: caps de setmana, festius i ponts de 10.30 a 15 h). Hi trobaràs canvis naturals que han portat les darreres inundacions i que estem intentant resoldre, i altres canvis que et sorprendran: nova il·luminació i nous elements museogràfics de descoberta dels animals i homes prehistòrics.

Aprofita-ho també per a redescobrir el Museu de Moià. Mentre duri el confinament municipal, els diumenges l'entrada és gratuïta. També tens l'entrada gratuïta si has visitat primer les Coves del Toll.

Podràs conèixer de prop algunes joies del fons gòtic, barroc i etnogràfic del museu tot visitant la primera planta dedicada a Rafel Casanova i la Guerra de Successió. Al segon pis hi tenim una petita mostra de les restes animals i humanes, així com les eines, utensilis, etc., trobats durant els anys cinquanta i seixanta del segle passat a les coves de Toll i de les Toixoneres, i també restes arqueològiques d'altres jaciments menys coneguts del Moianès.

* * *

L'exposició de l'artista moianès Sergi Ricart, «Visions de la natura: escultures, xilografies i aquarel·les», ha estat tot un èxit, amb 608 visitants. Del 5 de novembre al 24 de gener es pot visitar l'exposició produïda per Memorial 1714, «Defensors de les llibertats de Catalunya 1705-1714». Ens permet de conèixer personatges relacionats amb la guerra de Successió que sovint passen desapercebuts. Crida l'atenció que entre militars i regiments hi ha representació femenina: la «suposada espia» Marianna de Copons i les dones de Barcelona, que van tenir un paper important en la contesa.

Restauració de fons de l'arxiu

Del 3 de setembre al 27 d'octubre, amb cofinançament de la Diputació de Barcelona, la moianesa i especialista en restauració de paper Clara Alibés ha restaurat tres joies de l'Arxiu Històric de Moià: dos llibres dels jurats de la vila de Moià de 1582 a 1603 i dos llibres del claviari de Moià, un de 1489 a 1500 i l'altre de 1502 a 1518.

Del 9 al 18 de novembre, especialistes de l'empresa Dinser contractats per la Diputació de Barcelona van digitalitzar les actes i decrets dels plens de la corporació dels anys 2002-2018.

Representació d'un poblat prehistòric. Alcova de Can Casanova (fot. Museu de Moià)

Concurs per al nou logotip

Geganters de Moià

**disseny
logotip!**

PREMI: 300€
TERMINI: Del 2 de novembre al 31 de desembre

CONSULTA LES BASES AL NOSTRE WEB:
webs.gegants.cat/moià

Els Geganters de Moià hem posat en marxa un concurs per a dissenyar el nou logotip de l'entitat. S'ha apostat per fer unes bases molt clares i precises, i sobretot s'ha pensat que hi puguin participar professionals del disseny o aficionats amb talent. L'objectiu de la convocatòria és renovar l'actual logotip, que està en ús des de l'any 2000, amb l'objectiu que el nou logotip sigui de fàcil reconeixement i permeti identificar tant les figures com la nostra vila. Volem que les propostes siguin inèdites i que incloguin les dues parelles de gegants de la vila (Gegants Reis i Gegants Prehistòrics) o trets característics d'aquests que ens permetin la seva identificació. També valorarem si s'hi inclouen símbols de la

vila, com ara el campanar, l'escut, etc.

La presentació de propostes s'haurà de fer a 300ppp i en format vectorial, jpg i pdf, com també es valorarà que s'hi incorporin exemples d'aplicacions a la papereria com ara cartes, targetes, actes de sessions, etc. El termini per a enviar les propostes s'acaba el 31 de desembre.

Per a elegir el guanyador, la mateixa colla gegantera farà de jurat. Cada membre de la colla haurà de votar les tres propostes que li agradin més; tot seguit es tornarà a fer una votació on cada membre de la colla votarà una proposta de les tres finalistes. Per últim, destaquem que el guanyador del concurs obtindrà un premi de 300 euros.

MOIÀ
Avda. Zona Industrial, s/n
Tels. 93 830 12 25
93 820 77 77

AVINYÓ
Antoni Prat, s/n
Tel. 93 838 72 78

SANT QUIRZE SAFAJA
Ctra. de Mollet-Moià
Km. 25,400

ROVIRA
GAS-OILS

CALEFACCIONS - INDÚSTRIES
AGRÍCOLA - AUTOMOCIÓ

SERVEI A DOMICILI
TELS. COMANDES :
93 830 12 25 - 93 820 77 77

S'ajorna la jornada sobre l'estiueig

Associació Cultural Modilianum

El dissabte 24 d'octubre havia de tenir lloc una jornada d'estudi organitzada per l'Associació Cultural Modilianum amb el títol *L'estiueig al Moianès*. La pretensió era analitzar aquest fenomen social, econòmic i cultural que des de finals del segle XIX es començà a generalitzar per tot Catalunya i, entre altres llocs, alguns municipis del Moianès.

Per a fer-ho, s'havia organitzat una sessió matinal amb quatre intervencions. Joaquim M. Puivert, de la Universitat de Girona, havia de fer la xerrada que emmarqués tota la jornada, amb el títol «L'estiueig a la Catalunya interior (1860-1936): impactes socials i culturals». A continuació seria el torn de tres membres de Modilianum: Jaume Clarà («L'estiueig a Castellterçol i Moià (fins a 1936): dues evolucions diferents?»), Elvira Permanyer («L'estiueig a Moià de

1939 a 1969, *veraneantes y forasteros*) i Roser Portet («Al servei dels senyors: les minyones a les cases d'estiueig»). La jornada es complementava, en horari de tarda, amb la taula rodona moderada per Josep Font «Estiueig a Moià i Castellterçol, dues realitats properes i diverses», amb participació de dues representants de famílies estiuejants castellterçolenques (Carmen Bigorra i Assumpta Rafel) i de dues moianeses (Marta Castellet i Cristina Icart).

Des de l'organització s'havien pres les mesures de seguretat pertinents i, per a garantir les condicions d'aforament, s'havia programat fer la jornada al claustre de l'Escola Pia; però, veient l'evolució de la pandèmia i que la durada de la jornada era

de diverses hores, es va considerar més prudent posposar-la per a tan aviat com la situació millori.

CLÍNICA PODOLÒGICA MOIÀ

Centre de Podologia autoritzat pel Departament de Salut Plaça del Colom, 4 2n-2a // 08180 Moià

- QUIROPÒDIES (durícies, ulls de poll, ungles, ...)
- CONTROL PEU DIABÈTIC
- BERRUGUES PLANTARS
- ORTESIS DE SILICONA
- ESTUDIS BIOMECÀNICS
- PLANTILLES PERSONALITZADES
- REVISIONS INFANTILS

Cristina Homs Fargas N° Colegiada: 1456
 93.820.91.55 - 659.660.348

MOIANÈS

Notes terçolenques

Ramon Puig

Obra pública

La fixació definitiva del futur institut al costat mateix de l'Escola Ramona Calvet i a cavall del parc o bosquet de Can Sedó ha fet donar un cop de timó a l'obra pública, en forma de rampa d'unió dels tres elements. Arriba, cal no oblidar-ho, just després de l'aprovació pressupostària de 4.070.000 euros en el global de l'obra docent. Tot plegat fa que es vegi amb optimisme el principi del final dels barracons provisionals de la carretera de Castellcir.

Ambulatori

Puntualment, i en dimarts i divendres a causa del Covid-19, l'ambulatori ha estat obert amb cita prèvia. Però ha estat forta la mobilització de recollida de signatures en petició de la seva reobertura, fins i tot fent porta a porta. Els vilatans promotors estan contents, perquè creuen que la campanya ha estat positiva.

Patrimoni

Com és tradicional, amb la tardor ja avançada es fan jornades d'examen de

l'estat del patrimoni. L'entrevista a Ràdio Castellterçol, dins el programa «Seguim el fil» de Dolors Marcelo i Antoni Bermejo, amb el regidor de Cultura, Albert Obrero, i la historiadora Malu Garcia, va fer conèixer la posada en marxa del Mapa del Patrimoni terçolenc, gràcies a la tasca de la Diputació, amb 308 fitxes, 156 edificis, 55 documents de tradició oral, 15 jaciments, a més de 12 elements arquitectònics. A més, s'està treballant intensament en la memòria del ram tèxtil, abans que acabin desapareixent els veterans treballadors d'una indústria de gairebé cinc-cents anys a la nostra vila. En aquest sentit, s'està acabant de pintar un mural en el local social de l'antiga Anla com a homenatge «a les dones del tèxtil», amb participació intergeneracional.

Recuperació d'edificis

Castellterçol no ha estat pas excepció en el fet que carrers de la part històrica hagin perdut un nombre notable d'habitants en les darreres dècades i que, com a força centrífuga, moltes famílies hagin

Cara: Cal Pobre i Cal Llorenç (fot. R. Puig)

anat passant a nous barris i carrers de l'entorn urbà. És bo d'assenyalar que des de fa una temporada i a poc a poc s'estan produint algunes recuperacions, en alguns casos amb l'intent de mantenir els noms populars. Vegem-ne alguns exemples: 1) Cal Pobre; 2) les arrels terçolenques de la mediàtica Gemma Ruiz, ara a l'antiga casa Cal Llorenç (Museu Gallés a principis del segle XX i fusteria d'en Pere Criach durant cinquanta anys); 3) Xicoy, cognom de remembrança en la història parlamentària catalana; 4) Cal Maions o els orígens de la pintora Montserrat Soler. Per contra, exemples com la pintada d'Arran —sectorial juvenil de la CUP— a l'edifici noble de Can Dou degraden façanes ja prou difícils de conservar. Junament amb la casa Planella, trista i solitària, són la cara i la creu de la part vella vilatana.

Teatre

Seguint la línia del consistori de buscar certa normalitat en el món de l'espectacle, malgrat el Covid-19, s'ha continuat l'anomenada «Programació professional 2020» iniciada durant la passada i molt especial festa major. El dissabte 17 d'octubre hi havia una barreja d'interès i curi-

ositat per *After the party* (*Després de la reunió*). A mig camí de la dansa i el teatre, un molt expert actor i contursionista, Thomas Moore, mostrà a velocitat, a vegades vertiginosa, un gran espectacle durant una hora, que entre corredisses i genuflexions en la primera part anava fent-se preguntes sobre el seu passat i el seu ésser; en la segona, de gran impacte, un ninot, reproducció exacta del seu mig cos superior, representava el seu *alter ego*, interpelant-lo i fent-lo anar de corcoll. Final apoteòsic i grans aplaudiments per part de la trentena de persones que, degudament distanciades, hi havia a la platea (per cert, ara sense la primera fila per a aconseguir més espai). No és mala entrada si considerem que estem en plena pandèmia.

Cinema

Animat i amb to preventiu, el president del Cineclub Comarca del Moianès, Antonio Fernández, prengué la paraula abans de la projecció de *Paràsits*, informant que la pluja havia suspès la seva exhibició durant la passada festa major. Ara, davant una trentena d'assistents, a causa del Covid-19, es creia amb el deure de poder-la passar al Centre.

Creu: Can Dou i Casa Planella (fot. R. Puig)

Pep Sindreu i Portabella (1953-2020), alcalde de l'Estany del 1999 al 2007

David Prat

Pep Sindreu (fot. Marina Berdalet)

Tot i que el seu avi, l'avi Portabella, va ser un dels primers estiuejants que va tenir casa a l'Estany —ja abans de la guerra—, en Pep Sindreu no va viure al poble fins que va sobrepassar la quarantena. La seva família era de Sarrià i el pare, metge de professió amb consulta a Barcelona, va decidir anar a viure a Sant Llorenç de la Muga (Empordà) per exercir-hi la medicina rural. Això era a principis de l'any 1954: en Pep no tenia ni mig any de vida.

A mitjan segle XX, Sant Llorenç de la Muga no tenia ni llum ni aigua corrent a totes les cases, i els carrers eren de terra. Els quatre germans grans d'en Pep van ingressar a l'internat d'un col·legi de Figueres; mentrestant, ell —els pares no el van dur a escola fins als set o vuit anys— creixia, corria pel poble i s'enfilava als arbres, vivint un autèntic somni de llibertat infantil que avui en dia sembla irreal. Durant tota la vida en Pep va mantenir el record viu d'aquell paradís.

Però el pare d'en Pep va morir sobtadament amb menys de cinquanta anys i la família va retornar a Barcelona. Gràcies a l'ajut de l'avi Portabella, un ric industrial del tèxtil, la mare d'en Pep es va establir amb els fills en una casa de la Bonanova. Durant els anys de vida urbana que van venir a partir d'aleshores, quan en Pep anava a comprar llet a la vaqueria del barri es delia per ensumar l'olor calenta dels animals que el transportava al món perdut de Sant Llorenç —un cop més, l'ham de l'olfacte i el seu potencial evocador.

* * *

Durant la infantesa i la primera joventut, en Pep Sindreu va trepitjar ben poc l'Estany, només alguna estada esporàdica a la casa dels avis. Els seus amics estanycens el recorden sobretot ja amb vint anys fets, quan va començar a freqüentar el poble durant les vacances i alguns caps de setmana. Era un noi més aviat solitari que s'asseia al bar a llegir. Però de seguida va fer un grapat d'amics que ha conservat fins al final de la seva vida.

L'interès pel poble, la seva fam de coneixement, la sensibilitat pel paisatge, la natura, la història i el patrimoni cultural, l'atracció que sentia pels girs populars de la parla local...; tot això va conduir-lo a formar part cada vegada més de l'entramat humà de l'Estany, a submergir-s'hi. I va ser la caça el vehicle que li va permetre d'aconseguir el seu fi. Durant uns anys va empaitar llebres amb l'escopeta a l'espatlla i procurava assaborir aquells matins amb els amics caçadors, sentint-los parlar, perdent-se per les raconades més amagades del terme i descobrint amb gran plaer el topònim secret de cada indret. I, és clar, matant alguna llebre de

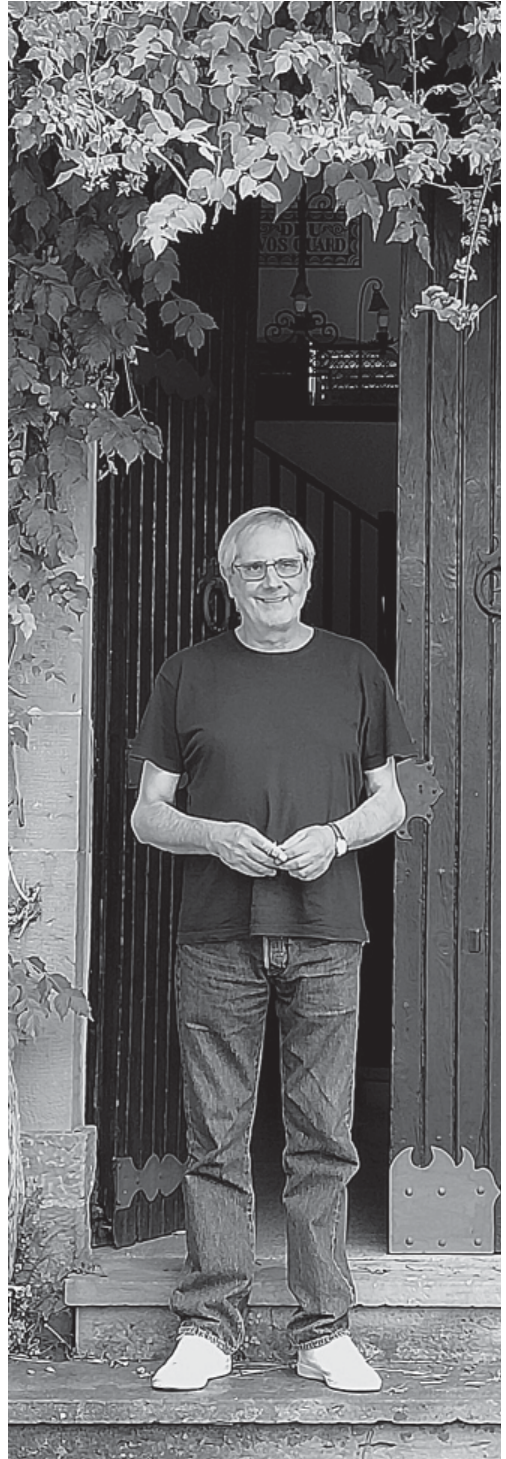
tant en tant per menjar-se-la encabat amb els companys.

En Pep Sindreu va anar bastint amb els anys un profund coneixement de l'Estany: de la història de les cases, del monestir, dels seus valors naturals... Va ser una combinació de la via llibresca i la vivencial el que li va permetre endinsar-se en el passat i el present de l'Estany, i això va anar fent créixer el seu amor pel poble, fins al punt que l'Estany va esdevenir un dels pilars més importants de la seva vida.

I, tot i que mai no va demostrar una vocació per l'acció política, a finals dels noranta es va engrescar —empès per una colla d'amics amb els quals compartia la preocupació pel rumb de la política municipal— i es va decidir a encapçal·lar una candidatura a les eleccions municipals. I va guanyar.

Durant el seu primer mandat es va haver de dedicar forçosament a endreçar la gestió municipal, a resoldre les urgències i a aprendre'n, perquè la seva manca d'experiència era absoluta. En el segon mandat, en canvi, ja va poder dedicar més energies a bastir un projecte. El seu ideal de poble se sustentava en la preservació dels valors identitaris de l'Estany sense que això afectés negativament les possibilitats de mantenir i potenciar l'activitat social i econòmica. Va haver d'afrontar els efectes de la desindustrialització del poble i l'angoixa que molts estanyencs sentien pel futur de l'escola. I va iniciar el camí de molts projectes que s'han acabat materialitzant anys després que ell deixés l'alcaldia, com la construcció de la depuradora o la restauració de la Mina.

A banda de l'Estany, el món de les lletres va ser probablement l'altre gran objecte de les passions d'en Pep: la llengua i la literatura. Durant trenta-sis anys, en Pep va ser professor de Llengua i Literatura Catalanes al col·legi Sant Ignasi de Sarrià. Pla, Ruyra, Bertrana i Vayreda eren alguns dels seus autors predilectes.

A la porta de casa seva (fot. M. Berdalet)

Admirava d'aquests prosistes la capacitat de recrear una Catalunya que ell encara havia pogut flairar en la seva infantesa a Sant Llorenç. De *La punyalada* (1904), de Marià Vayreda, en sabia de memòria les primeres ratlles del *Pròleg*: «Dalt del Puig de Bassegoda, com posat exprés per a confort de l'excursionista afadigat, hi ha un canapè de blaníssima herba i sòlid respatller de pedra, on algun temps jo m'hi asseia sovint, contemplant sempre amb el mateix interès el grandió panorama que s'estenia a mos peus. A sol ixent, les terres baixes de l'Empordà s'obiraven boiroses per damunt les serralades de la Mare de Déu del Mont, emboscades fins a sota les calisses de sa carena nua; més enllà, el pic de Tossa, i més ençà encara, Lliurona rònega i perduda entre els alzinars...»

També sentia una gran admiració i un fort interès per Ramon Llull, el savi que del bosc espès de la col·loquialitat idiomàtica del segle XIII en va saber formar l'hort endreçat d'una llengua escrita culta i precisa. Filtrar la realitat amb els vidres de

la llengua parlada i escrita va ser un dels *leitmotifs* de la vida d'en Pep.

De fet, al llarg dels anys, en Pep va omplir quaderns amb escrits propis. Mai no va mostrar ambició per publicar. Amb un «Això no val re» solia liquidar propostes de publicar aquelles ratlles. I, en canvi, el perfeccionisme que el caracteritzava el duia a revisar i retocar contínuament els detalls més petits dels seus textos que no l'acabaven de satisfer.

Vet aquí, doncs, un estanyenc il·lustre que ens ha deixat aquest octubre, en aquesta trista tardor que ha ferit el poble amb altres morts, inesperades i dramàtiques. La gent de l'Estany que més s'ha estimat en Pep i més l'ha conegut —la Marina al capdavant— el valora com una bona persona, com un savi, com un home amant de l'ordre i la pau, i guiat sempre per l'honestetat. I els que hi hem estat, però des de fora d'aquest cercle que marca el límit de la intimitat, ens reconfortem amb el goig d'haver-lo conegut, d'haver-ne après i d'haver compartit amb ell alguns magnífics moments.

MISCEL·LÀNIA

Salvar el patrimoni cultural

Roser Portet i Capdevila

Amb astorament i tristor constatem que es posa en venda un patrimoni importantíssim per a les nostres poblacions. S'anuncia en les pàgines web més visitades per la transacció de compravenda de cases. Alguns exemples són Can Albó, la casa Dou o Taiadella, Can Planella..., a Castellterçol, i Can Viñas, Castellnou de la Plana, Massamsó, la Monjoia..., a Moià.

A finals d'estiu, responent amb molt de gust a la petició dels professors d'Història

de l'Art Modern de la Universitat de Girona Francesc Miralpeix i Joan Bosch, alguns membres de l'Associació Cultural Modilianum vam sol·licitar a l'administració de finques Finca't de visitar Can Albó a Castellterçol, un palauet fabulós en què tenien interès de conèixer la qualitat de les pintures i mobiliari que conté. La casa havia estat propietat de Ramon Albó i Martí, polític, jutge i advocat, diputat a Corts en 1923 pel districte de Castellterçol. De retruc vam re-

visitar Can Viñas, a Moià, residència que el tenor Francesc Viñas va construir a la seva vila natal, justament ara que s'ha tancat la transacció de la seva venda. Agraïm a Finca't la seva bona disposició a l'hora de facilitar-nos les visites.

Aquestes visites posen en evidència com es troba part del nostre patrimoni, moltes vegades en decadència, perillant la seva pèrdua i sense reconeixement públic.

Al llarg de la història esdeveniments i circumstàncies han fet perillar el ric patrimoni que els nostres antecessors ens havien llegat. Que hi hagi una voluntat o no de conservar-lo és una responsabilitat de tots, encomanada principalment a les nostres administracions, que gràcies als nostres vots prenen les decisions sobre aquest i molts altres assumptes.

Un dels esdeveniments més reconeguts en què la pèrdua de patrimoni a Catalunya fou més notòria fou la guerra civil espanyola de 1936-1939. La Generalitat, en plena guerra, creà la Comissió de Patrimoni Artístic i es nomenaren delegats responsables territorials per a la salvaguarda de museus, monuments, documentació que corria perill de perdre's irremediablement per sempre més, tot plegat creant la legislació que ho abonava. En paral·lel trobem les accions de totes aquelles persones anònimes que van amagar llibres, elements eclesiàstics, fons documentals... a les seves cases per poder preservar-lo, on era impossible que arribés el desplegament oficial. A Moià coneixem el cas de Joan Estevanell; la publicació dels seus dietaris per part dels companys d'associació Jaume Clarà i Josep Font ens ajuden a conèixer les seves accions.

Durant la postguerra no es va aconseguir de preservar el patrimoni adequadament, però tampoc abans de la guerra. Només cal veure que a Nova York podem visitar el museu *The Met Cloisters*, concebut i construït per a presentar la recons-

trucció de parts d'alguns claustres medievals europeus, procedents de Catalunya, Occitània i França, tots ells adquirits i traslladats pedra a pedra fins als Estats Units. A més, també s'hi troben altres edificis i obres mestres medievals d'origen català.

Pel que fa al patrimoni europeu, durant la Segona Guerra Mundial es va crear la Secció de Monuments, Belles Arts i Arxius dels exèrcits aliats, els anomenats *The Monuments Men*, una colla d'especialistes conservadors de museus, historiadors, documentalistes, arqueòlegs, restauradors... que vetllaren perquè no es perdés patrimoni que ara ens sembla tan natural de visitar, com és el retaule de l'Adoració de l'Anyell Místic, a Gant, o els vitralls de la catedral d'Estrasburg, o el tresor de Carlemany a Aquisgrà, o la gran quantitat de pintures de Picasso, Leonardo da Vinci, Van Dyck, Vermeer... entre els més de cinc milions d'obres que havien estat confiscades pel nazisme i que havien estat a punt d'esclatar pels aires amagades en grutes, coves, castells que es trobaven en territori del Tercer Reich. En la Secció de Monuments, Belles Arts i Arxius van treballar-hi més de tres-centes persones de tretze països diferents fins al 1951 per recuperar, catalogar i retornar als seus legítims propietaris i protegir abadies, esglésies i edificis històrics dels estralls de la guerra. El grup lluitava al costat de militars però perseguint un objectiu diferent. Poques vegades els van entendre i, per tant, aconseguir material o homes per a la defensa de ciutats, escultures, esglésies... es convertia en una altra lluita simultània. Encara avui es van recuperant i restituint als propietaris legals —tant sigui museus com propietaris particulars, majoritàriament famílies jueves.

Més recentment, a principis del nostre segle XXI, hi ha hagut la dolorosa pèrdua de la Biblioteca Nacional i del Museu Arqueològic de Bagdad, durant la guerra de

Can Albó, a Castellterçol. Can Viñas, a Moià (fot. C.I.C. – Moià)

l'Iraq, o la no menys dolorosa pèrdua de Palmira, a Síria...

Les guerres, el vandalisme, la mala praxi o la falta de coneixements tècnics han provocat moltes d'aquestes pèrdues, però centrem-nos en la pèrdua del patrimoni que configura la fesomia dels nostres pobles. Malauradament, una pràctica que prolifera arreu és un altre model de patrimoni en perill propiciat per la poca solvència econòmica o la falta d'interès o sensibilitat dels ajuntaments i altres administracions.

Catalunya és plena d'elements a valorar, a part dels que ja han estat reconeguts i es cuiden: durant els anys noranta del segle XX, amb eufòria econòmica es va aconseguir d'endegar molts projectes de rehabilitació i es van crear nous usos per al patrimoni: fàbriques industrials convertides en biblioteques, cases emblemàtiques en centres culturals o llocs de formació... La crisi no ha ajudat ni a acabar projectes que ja s'havien iniciat ni a començar nous projectes.

Trobem molts vestigis patrimonials amb una història al darrere, moltes vegades singulars per la seva arquitectura o perquè són testimoni d'un procés únic. És difícil de conservar-los tots. Hi ha grans edificis que si són destinats a una vida contemplativa es degraden; per a protegir-los és essencial donar-los un nou ús, una segona vida. D'altra banda, molt d'aquest patrimoni es troba en mans privades; per tant, una de les gestions seria convèncer els propietaris de la necessitat de rehabilitar-los.

Tenim exemples que la mobilització ciutadana va fer que l'administració passés a cuidar-se'n, primer de tot perquè han passat a la seva propietat, a fi de propiciar projectes públics i obtenir un benefici comunitari.

Un pas fonamental és convertir el patrimoni en Béns Culturals d'Interès Local (BCIL) o Béns Culturals d'Interès Nacio-

nal (BCIN), que és la màxima catalogació i que suposa una sèrie de drets i obligacions.

La relació entre turisme i patrimoni ha fet que es dugués a terme una llarga tasca de rehabilitació d'edificis, donar-hi uns usos diferents d'aquells per als quals es van crear i estimular l'atractiu d'un indret. Els recursos econòmics per a estimular aquesta connexió és bàsica, però aquest factor no ha de ser el predominant; també ho és la sensibilitat, perquè el patrimoni té un valor simbòlic de petjada cultural que ens identifica.

A tot Catalunya tenim un nombre molt elevat d'elements patrimonials reconeguts, però només una petita part són visibles i molts altres no estan reconeguts. Podem consultar-los en el Mapa de Patrimoni Cultural.

Trobar aquelles iniciatives que les posen en valor no és una tasca fàcil. A Moià s'ha assolit amb alguns dels edificis: Can Casanova com a Museu, Can Carner com a seu de les entitats i associacions i seu del Consorci del Moianès, Cal Cristo com a biblioteca, Les Faixes com a sala polivalent...

A la nostra vila es va presentar un projecte l'any 2003 per a reivindicar i potenciar diferents espais emblemàtics dotant-los d'usos culturals, un dels quals era precisament Can Viñas i els seus jardins: «Els Baus, torrent de les arts». El projecte consistia a convertir la residència del tenor Francesc Viñas i el seu entorn arquitectònic i natural en un parc temàtic referent a les personalitats cèlebres del municipi i a la música i la cultura en general. Aquest projecte va generar la creació d'una plataforma cívica formada per representants de les administracions públiques i entitats culturals moianeses, així com per la companyia La Fura dels Baus. L'arribada de la crisi econòmica i la falta de recursos de l'Ajuntament de Moià va fer que aquest projecte quedés avortat perquè calia po-

der comprar diferents propietats que es trobaven en mans de particulars.

A la ciutadania i a les nostres administracions ens toca lluitar per aquest bagatge identitari, que és la nostra representació col·lectiva. Les persones som les qui dotem de caràcter i personalitat el territori, però també ho fan les cases, edi-

fics, perfil urbanístic, monuments... Cal reivindicar el patrimoni històric i cultural que aporten al paisatge urbà un caràcter singular. És la nostra herència i no la podem substituir.

Com deia José Saramago, «una societat que no respecta la petjada del seu territori no es respecta a si mateixa».

Una torre Eiffel a Moià

Elvira Permanyer i Sert

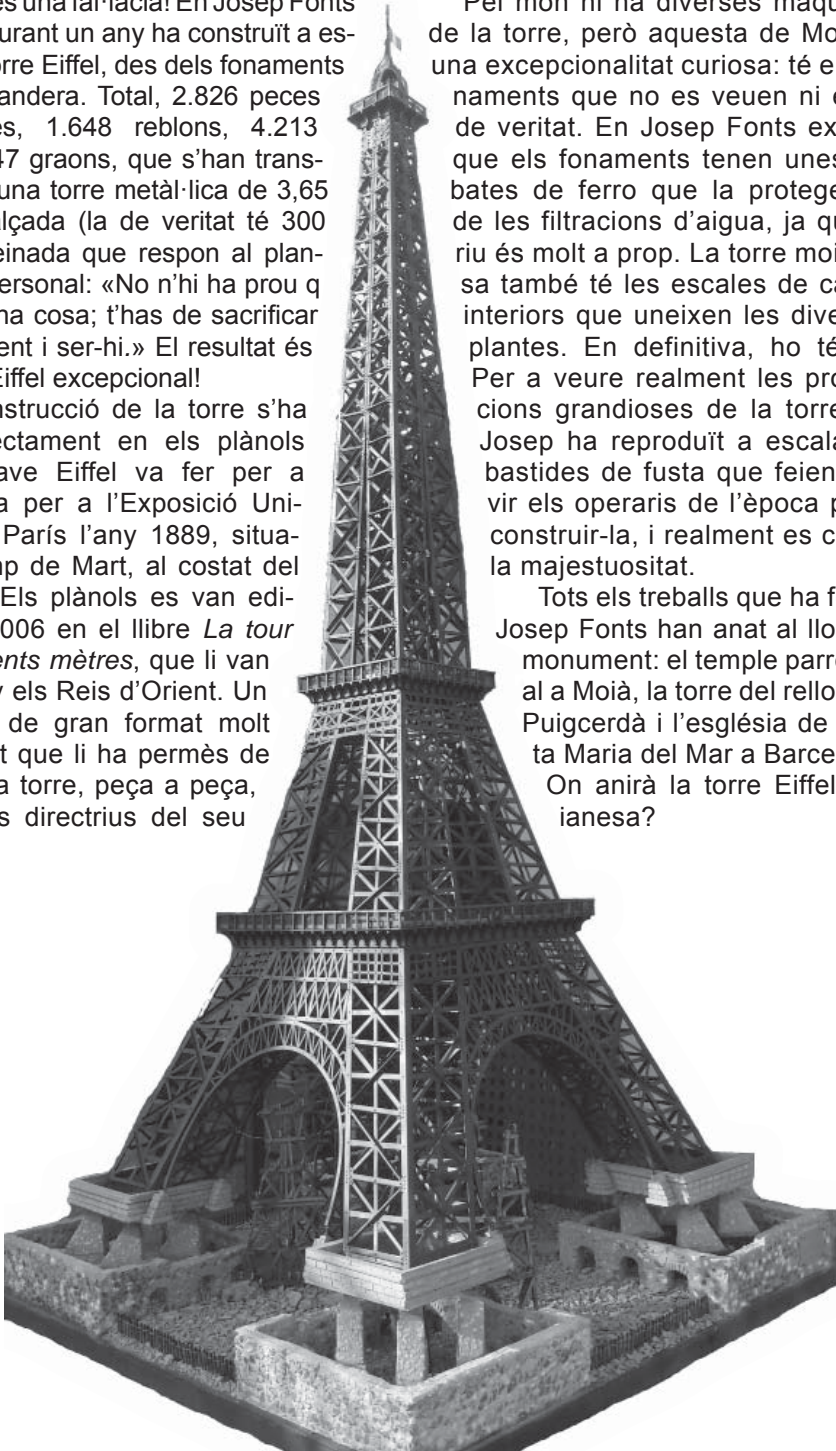
Detalls dels fonaments de la torre (fot. E. Permanyer)

Sí, no és una fal·làcia! En Josep Fonts Canellas durant un any ha construït a escala una torre Eiffel, des dels fonaments fins a la bandera. Total, 2.826 peces metàl·liques, 1.648 reblons, 4.213 cargols, 747 graons, que s'han transformat en una torre metàl·lica de 3,65 metres d'alçada (la de veritat té 300 m). Una feinada que respon al plantejament personal: «No n'hi ha prou q voler fer una cosa; t'has de sacrificar constantment i ser-hi.» El resultat és una torre Eiffel excepcional!

La construcció de la torre s'ha basat directament en els plànols que Gustave Eiffel va fer per a construir-la per a l'Exposició Universal de París l'any 1889, situada al Camp de Mart, al costat del riu Sena. Els plànols es van editar l'any 2006 en el llibre *La tour de trois cents mètres*, que li van dur un any els Reis d'Orient. Un document de gran format molt interessant que li ha permès de construir la torre, peça a peça, seguint les directrius del seu creador.

Pel món hi ha diverses maquetes de la torre, però aquesta de Moià té una excepcionalitat curiosa: té els fonaments que no es veuen ni en la de veritat. En Josep Fonts explica que els fonaments tenen unes sabates de ferro que la protegeixen de les filtracions d'aigua, ja que el riu és molt a prop. La torre moianesa també té les escales de cargol interiors que uneixen les diverses plantes. En definitiva, ho té tot. Per a veure realment les proporcions grandioses de la torre, en Josep ha reproduït a escala les bastides de fusta que feien servir els operaris de l'època per a construir-la, i realment es copsa la majestuositat.

Tots els treballs que ha fet en Josep Fonts han anat al lloc del monument: el temple parroquial a Moià, la torre del rellotge a Puigcerdà i l'església de Santa Maria del Mar a Barcelona. On anirà la torre Eiffel moianesa?

Fot. J. Fonts

Grégoire Ahongbonon

Moianès Solidari

Grégoire Ahonbonon (fot. La Vanguardia)

Compartim l'excel·lent notícia d'un important reconeixement internacional que ha rebut Grégoire Ahongbonon, fundador i president de l'Association Saint Camille, per la seva activitat al llarg de més de trenta anys en diversos països de l'Àfrica Occidental (Benín, Costa d'Ivori, Togo i Burkina Faso), per rescatar, acollir, tractar i retornar la dignitat personal a milers de persones que havien estat marginades, maltractades o abandonades a causa de patir malalties mentals.

El dia 15 d'octubre va rebre a Nova York el premi Dr. Guislain 2020 que la Fundació Janssen atorga anualment, des del 2012, com a reconeixement a la tasca duta a terme per a l'erradicació de l'estigma de les malalties mentals.

El Dr. Joseph Guislain (Gant, 1797-1860), que dona nom a aquest premi, fou un metge psiquiatre belga, fundador de l'hospital psiquiàtric de Gant i pioner, en la seva època, de la humanització i l'establiment de nous mètodes de tractament per a les persones amb malaltia mental.

El premi, a més del reconeixement internacional, està dotat amb 50.000 dòlars, que Grégoire Ahongbonon destinarà a un

important projecte iniciat en els darrers anys: un centre d'acolliment i atenció a persones amb malalties mentals lligades a situacions de drogodependència, situat a la ciutat de Dassa, al sud-est de Benín.

També, coincidint amb el Dia Internacional de la Salut Mental del passat 10 d'octubre, el govern de Benín, a través del seu Ministeri d'Afers Socials, li va lliurar un guardó per la tasca realitzada a fi d'acollir i retornar la dignitat a les persones amb malaltia mental que erraven abandonades pels carrers de les ciutats del país.

Aquesta extraordinària i humanitària tasca, en uns països de l'Àfrica Occidental que figuren entre els més pobres del món, se sustenta en la cooperació internacional a través de diferents entitats que, en la mesura de les seves possibilitats, li donen suport econòmic per a les inversions en els diferents centres i també, molt especialment, per al finançament de la compra de medicaments, la despesa anual més important de l'associació.

Com a col·laboradors de l'obra de Grégoire i de la Saint Camille, ens congratulem d'aquestes merescudes distincions.

LLETRES

Versos diversos...

Baltasar Fonts

Un fragment del poema *Nadal* de Carles Riba ha de ser suficient per a captar l'atracció que exerceix aquesta festa. Per una vegada ens agrada renéixer, tornar a la bondat de la innocència, prosseguir el nostre camí a cavall del recurrent solstici d'hivern, i fer-ho junts. Potser aquest és el misteri del Nadal, el símbol d'un símbol.

Nadal

*Nadal glaçat – Nadal ardent
d'un flamareig que el llop no entén;*

*Nadal adust – Nadal en flor
d'un bell infant nat sense plor;*

*Nadal cruel – Nadal que riu
amb l'orb i el pobre i el captiu!*

*Nadal encès! l'amor és trist
només per qui l'Amor no ha vist;*

*Tot era clos, tothom dormia
quan va esclafir el cant vehement;
un dels pastors, tocat pel vent,
va destriar la melodia
i va fer un crit que ens reunia:*

Nadal, Nadal!

Fot. Pessebristes de Moià

GLOSSARI

Flamareig: flamarada, exuberància.

Orb: cec. Vehement: viu, apassionat.

 **CLÍNICA DENTAL
PUJOL**

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos
08180 Moià
www.clinicadentalmoia.com
Tel. 93 830 06 98
Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL
URGÈNCIES
ORTODÒNCIA
IMPLANTS

PUBLICACIONS

Llibres i discos

Institut d'Estudis Catalans. *Simposi Pompeu Fabra (14, 15 i 16 de novembre de 1918)*

Barcelona: IEC, 2020. 380 pp.

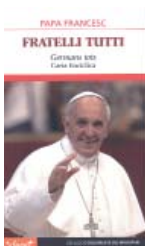
Actes del simposi amb motiu de l'Any Fabra (2018) que, en la sessió V («Continuïtat de Pompeu Fabra en la normativa actual»), reproduïx l'aportació del gramàtic i escriptor moianès Josep Ruaix titulada «Comentaris sobre alguns canvis» (pp. 155-159).

***Sigues molt benvingut!:* òpera per a sis veus solistes, cor juvenil i piano**

Manresa: CK Music, 2010. 1 CD (73 min.)

Enregistrament de l'òpera cantada i produïda per l'Escolania de Castellterçol sota la direcció musical d'Elisenda Cabero i Carles Ferreras i amb Montserrat Cubero al piano. Amb música de Gerard López Boada i llibret d'Antoni Bermejo i Teresa Arrufat.

Papa Francesc. *Fratelli tutti (Germans tots)*

Barcelona: Claret, 2020. 210 pp.

Carta encíclica del Sant Pare sobre la fraternitat i l'amistat social. Forma part de la col·lecció Documents del Magisteri (núm. 71), promoguda per la Conferència Episcopal Tarraconense i ha estat traduïda al català pel nostre company de redacció J. Ruaix.

Revistes

InfoCUP

Moià: Capgirem Mojà, CUP Mojà. N. 1, novembre 2020

Primer número del butlletí (4 pàgines) del grup municipal Capgirem Mojà. Fa un repàs dels dos anys de legislatura, explica les seves aportacions, amb nou mocions presentades, la participació en l'elaboració dels pressupostos i de les coses que encara estan per fer: aprovació del POUM, habitatges socials, etc.

—**L'Esplai**, núm. 270 (octubre 2020), butlletí de l'Associació de Gent Gran de Mojà, amb 4 pp.

—**Catalunya Cristiana**, del 8 novembre 2020, amb l'article divulgatiu «Curiosi-

tats lingüístiques sobre el toc de queda», de Josep Ruaix i Vinyet.

—**Revista d'Igualada**, núm. 64-65 (setembre 2020), amb l'article «Mots catalans en el DCVB», de Carles Riera.

Diaris

Regió7

8-10-2020

«Moià acaba la remodelació d'un dels vials més històrics. El carrer de Sant Pere s'ha reurbanitzat tot i se n'ha suprimit la vorera».

11-10-2020

«Denuncien a través de la xarxa un professor de Moià per assetjament. L'institut de Moià, on fa classes, afirma que no ha rebut cap queixa i fa una crida a la prudència».

12-10-2020

«La CUP i Arran del Moianès organitzen avui unes Jornades Antifeixistes».

21-10-2020

«Moià activa un servei per a denunciar assetjaments sexuals a l'institut. Fa algunes setmanes que un compte a Instagram fa públics comportaments masclistes a l'INS Moianès».

«Joves del Moianès inicien una campanya perquè la comarca tingui un bus directe a la UAB».

2-11-2020

«Calders projecta una trentena d'actuacions per a aquest mandat. La nova depuradora, la reforma de l'ajuntament i la rehabilitació del castell són alguns dels projectes».

6-11-2020

«El Govern anuncia ajuts per a fer petits escorxadors al Moianès i a l'Anoia. L'escorxador del Moianès serà un nou mòdul que permetrà d'incorporar una línia de cabrum, oví i boví».

9-11-2020

«Castellcir entra en un pla pilot que connectarà les càmeres de vigilància amb els Mossos».

14-11-2020

«Territori preveu tenir l'estiu vinent el projecte de millora de la C-59 en el tram del Moianès».

BREUS

Notícies del Cercle Artístic

Del 5 al 20 de setembre es va fer al Casal la mostra col·lectiva dels socis del Cercle Artístic. Hi van participar més de quaranta artistes amb més de setanta obres de diferents tècniques i estils, del dibuix a l'oli passant per l'aquarel·la i el gravat, entre altres.

S'han continuat les trobades del segon divendres, la de setembre a la sala d'exposicions del Casal de Moià i la d'octubre al Racó del Pou de Calders.

El dissabte 5 de setembre vam realitzar el 35è Sketchcrawl del Moianès, 4t de Calders, a la Colònia Jorba.

S'està preparant la mostra de petit

format del Cercle de Manresa, en la qual l'any passat vam participar més de vint-i-cinc moianesos.

Sots-campionat d'escacs

Ernest Juncosa i Padrós va guanyar el passat octubre el sots-campionat de Catalunya d'escacs per equips sub16 (l'any anterior havia obtingut el sub-14) amb l'equip Peona i Peó A (del qual també formaven part César Alcalá, Nico Jiménez i Catriona Dartmann). En la final, organitzada per la Federació Catalana d'Escacs a Lloret de Mar, van empatar amb el Sant Andreu A, que va ser campió per la diferència de victòries a favor seu.

UNA MICA D'HISTÒRIA

Una mica més sobre campanars i campanes

Joan Roca Sallas

Ja que el mes passat es va parlar de campanars, campaners i campanes, m'agradaria explicar alguna cosa del que jo recordo.

Del nostre campanar, del qual tothom està cofoi perquè és una peça única i esvelta, que ens dóna identitat, recordo que les seves campanes durant la guerra van quedar destruïdes, menys les del rellotge. El campaner en aquells moments era en Valentí Ponsa, pare del beat Francesc Xavier Ponsa. Havia de saber fer tots els tocs amb les úniques campanes que havien quedat, però com que tenia molt ofici, les sabia fer plorar o riure segons convingués, anunciant una defunció, una missa, l'hora d'oració, una celebració, etc.

La reincorporació de les dues primeres campanes va ser en temps del rector

Mn. Maurici Soler i recordo que constituí tot un esdeveniment. Molts anys després, essent rector Mn. Tomàs Gurri, va comissar les campanes de Ferrerons, Marfà i les quatre de Rodors, que són les que connecta més bé perquè eren les de la meua parròquia. Quan jo era petit i feia d'escolà tenia el privilegi de fer de campaner i abans de començar la missa tocava tres batallades. El capellà, un quart abans ja havia tocat el «senyal llarg», que en deïem i que constava d'unes quaranta batallades seguides. El que ignoro és com enfilaven les campanes tan amunt, a l'antigor; el que sé del cert és que la marca Barberí d'Olot, que era especialista en el treball de la foneria de bronze i que a més de fer campanes feia olles i altres objectes, era abans i és encara una marca de gran prestigi.

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Avleen Kaur, filla de Ramandeep i de Kashmir, dia 1 d'octubre.

Núria Bach Reina, filla de Francesc i de Gemma, dia 3 d'octubre.

Safuan Ellouah Berroho, fill d'Ihssan i de Hamid, dia 21 d'octubre.

Marco Senchak, fill d'Ihor i de Mariia, dia 23 d'octubre.

Defuncions

Filomena Fàbrega Homs, de vuitanta-nou anys, vídua de Lluís Iglésias, dia 8 d'octubre.

Miquel Sánchez Real, de setanta-dos

anys, vidu de M. Àngels Molist, dia 12 d'octubre.

Antonia Moyano Rodríguez, de vuitanta-quatre anys, vídua d'Antonio Bermúdez, dia 17 d'octubre.

Josep Sindreu Portabella, de seixanta-set anys, dia 18 d'octubre, a l'Estany.

Josefa Capdevila Paixau, de vuitanta-un anys, vídua d'Agustí Farràs, dia 5 de novembre.

Josep Sentias Vilageliu, de setanta-sis anys, dia 9 de novembre, a l'Estany.

Eduard Sonet Fernández, de cinquanta-quatre anys, dia 13 de novembre.

NECROLÒGIQUES

A Josep Sentias Vilageliu
M. Montserrat Sabata Coll

Josep Sentias

Només vull donar les gràcies a tothom per ser aquí i, en especial, a la Núria, la Maria Estany, l'Amàlia... perquè sou una família que sempre hi sou.

I a tu, Josep! Has estat un home que, sense fer soroll, sempre hi eres. Has col·laborat amb moltes entitats i activitats del poble:

- A les bitlles, amb la força del teu braç... Com les tombaves! I anar fent deus!
- A la junta dels avis, de la qual has

estat tresorer durant molts anys. I segur que tots ells t'estimen i et portaran sempre al cor.

- En el ball. Sempre éreu la parella que obríeu i tancàveu el ball. Quan hi éreu, ja es podia començar i, si un dia arribàveu una mica tard, semblava que faltava algú. Sempre ballant, fent voltes, tant en el ball de parella com en línia. I quan es feia el ball robat i s'havia de canviar de parella, eres un bon ballador.

I si continuem, la llista seria llarguíssima.

* * *

Fa aproximadament uns vuit anys, aquí a la parròquia vam començar a parlar de recuperar la tradició de fer el pessebre. No teníem res i, quan dic res, és que no teníem ni figures! Però, només de parlar-ne, ens vas dir: «On el voleu fer? Ja us prepararé una fusta per a poder-lo construir i també us faré la cova. Això sí, la resta ja us ho fareu!» I entre tots vam poder comprar les figures. I així l'anem fent, any rere any. Quan arriba la fira, ja en comencem a parlar. Amb la fusta, la cova i els cavallets que sempre ens deixaves, ens hi posem.

Això tan sols és una petita anècdota del teu pas entre nosaltres, que segur que cada un dels qui sou aquí podria explicar millor.

Gràcies, Josep! T'estimarem i et recordarem sempre!

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

Visites diàries

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dra. Carlota Anfruns Damians - Odontòloga i Màster en Od. Integrada d'adults
Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg

Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41° 48' 53" N LONGITUD 2° 5' 44" ALTITUD 741 m

OCTUBRE 2020

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	18,2	9,1	13,6	5	2	3	W	35,6	
De l'11 al 20	15,4	5,1	10,2	6	2	2	W	10,4	
Del 21 al 31	17,0	8,6	11,3	7	1	3	NW	3,6	49,6

COMPARATIVA OCTUBRE 1920 - 2020

	Octubre 1920	Octubre 2020
Mitjana de les màximes	16,5	16,9
Mitjana de les mínimes	8,5	7,6
Temperatura mitjana	12,5	11,7
Màxima absoluta	21,0	22,7
Mínima absoluta	4,0	1,2
Pluja mensual	144,6	49,6
Pluja màxima en un dia	29,2	21,4
Dies de pluja	13	7

Les dades meteorològiques de Moia actualitzades cada 15 minuts (i les dades històriques des de l'any 2006) es poden consultar a la pàgina web de Carles Illa i Casanova, MeteoMoia.cat. També es pot seguir al Twitter: [@MeteoMoia](https://twitter.com/MeteoMoia), i al Facebook: [Meteo Moia](https://www.facebook.com/MeteoMoia).

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar fins al dia **7 de gener**, a través del correu electrònic latosca@latosca.cat o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.

Sopa de lletres: BOU, CABRES, CAMELLS, CONILLS, GOSSOS, LLOQUES, MULA, OQUES, PEIXOS, POLLETS, PORCS, VAQUES, XAIS.

Per a dents
més blanques

DENTIBLANC

El dentífric amb extracte de papaia,
d'enèrgica acció emblanquidora.

**DENTS NETES,
BLANQUES I
BRILLANTS**

Demani consell farmacèutic.

AGROPECUÀRIA DEL MOIANÈS SCCL

Serveis d'assessorament tècnic agrícola, assegurances, pinsos, adobs, llavors...

AGROBOTIGA DEL MOIANÈS

- Productes de proximitat i ecològics
  - granel
  - vins i caves
- articles per a animals
  - jardineria
  - fitosanitaris...

Ctra. Barcelona, 12 - 08180 Moià

Tel. 93 830 03 70 - 678 695 475

www.agromoianes.com

agromoianes@agromoianes.com

agromoianesbotiga@gmail.com

